

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

Némi bepillantás a nyugati közjegyzőségekbe.

Irta: *Osgyáni Rónay Károly dr.*

Ez év augusztus és szeptember havában nagyobb körutat tettem Német és Franciaországban és Észak-Olaszországon át jöttem haza. Céлом az volt, hogy közvetlen egymásutánban szerezzek benyomásokat legyőzött német szövetségesünk és a győző latin államok szembeötlő közviszonyairól és egyúttal a közjegyzői intézményre vonatkozólag és egynémely viszonylatban intenzivebb bepillantást nyerjek ezen államokban; főleg olyanokat, melyeket könyvekből nem lehet megtudni.

Talán nem lesz érdektelen, ha kartársaimmal az utóbbiakra vonatkozólag szerzett tapasztalataimat röviden közlöm. Előrebocsátom, hogy időm korlátolt voltánál fogva csak aziránt óhajtottam közvetlen felvilágosításokat kapni, hogy mi a közjegyző hatásköre, különösen az okiratolás és a hagyatékok rendezése körül — vannak-e az okiratolás terén versenytársai és kik azok? — van-e ott a miénkhez hasonló telekkönyvi intézmény s milyen hatása van annak a közjegyzői gyakorlatra, hogy milyen a közjegyzői díjszabás és hogy körülbelül mennyi a közjegyző átlagos évi tiszta jövedelme.

Osgyáni Rónay Károly dr. Némi bepillantás a nyugati közjegyzőségekbe.

Irányvonalak intézményünk fejlesztéséhez.

Közlemények.

Kinevezés.

Az okirati kényszer törvényjavaslat odisszeája.

A debreceni kamara közgyűlése.

A titkári jelentés.

Magánmunkálatok és zugirászkodás.

A közjegyzőség mellett szóló nagyértékű történeti dokumentum.

A hivatalfőnökök, mint aláírást hitelesítők.

A gyámhatósági ügykezelés lassúsága.

A végrendelet illetéke.

A közjegyzői díjszabás.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Judicatura.

Szerkesztői üzenetek.

Első állomásom a kedves, rokonszenves München volt. Itt két kartárstól is nyertem felvilágosításokat, akik nevét célszerűbb nem említenem. Megjegyzem, hogy a német birodalomban nem egységes a közjegyzői intézmény, hanem úgyszólván minden német történelmi államnak megvan a maga külön közjegyzői — sokszor nagyon is eltérő — intézménye s különböző a közjegyzői díjszabás is.

Bajorországban a közjegyzői intézmény teljesen el van választva az ügyvédségtől. Rendes telekkönyvek — mint például nálunk és Ausztriában — itt csak 1910. óta vannak, azelőtt, — tehát akkor is, amikor a bajor közjegyzői törvény a mienknek mintaképpül szolgált, — csak „Jelzáloghitel könyvek“ (Hypothekar Bücher) voltak, körülbelül úgy, mint Franciaországban. A telekkönyv annyiban fontos itt a közjegyzőkre nézve, hogy telekkönyvi bejegyzések kizárólag csak vagy a telekkönyvi hatóságnál jegyzőkönyvbe foglalt jogügylet vagy pedig közjegyzői okirat alapján foganatosíthatók. Az előbbi eset fölötté ritka.

Éppen nem ritkaság, hogy valamely félre eső község a legközelebbi közjegyző székhelyétől 20—25 kilométernyi távolságban van, tehát annak lakói elég nagy utat kell, hogy tegyenek, ingatlanuk adásvétele vagy megterhelése esetén, de ez sem akadályul nem szolgál, sem panasz tárgyát nem képezi.

Ne gondoljuk azonban, hogy a telekkönyvi intézmény létesítése előtt a bajor közjegyzőknek rosszabb dolguk volt, mint ma. Csöppet sem! Akkor ugyanis az ingatlanra vonatkozó tulajdonjog fő, majdnem egyetlen hatásos bizonyítéka és biztosítéka a közjegyzői okiratba foglalás volt. Hogy ez miképp történt: később, a francia ebbeli jogviszonyok vázolásánál fogom érthetővé tenni.

Az eddig előadottakból következik, hogy az okiratolás terén a bajor közjegyzőnek nincsen versenytársa. Az ügyvéd nem az. Olyasmi pedig, mint a magyar községi jegyző, aki rendes állami, illetőleg községi, nyugdíjképes köztisztviselő létére, közpénzből fenntartott irodája segítségével, hiányos jogi képzettsége dacára, szinte korlátozás nélkül szerkeszthet érvényes okiratokat és versenyezhet a közjegyzővel: ez olyan csodabogár, melynek Európában párja nincs.

A hagyatékot Bajorországban a bíróság — Amtsgericht — tárgyalja. Csak ha az érdekelt felek ott megegyezni nem tudnának

és kifejezetten kívánják: bízza meg a bíróság a közjegyzőt a hagyaték tárgyalásával. Ez azonban nagyon ritka eset.

Megjegyzendő, hogy Bajorországban a közjegyző akár a tartományi, akár a birodalmi képviselőtestületbe — parlamentbe — képviselőül választható.

A közjegyzői tiszta jövedelem a vidéken nem marad 12.000 márkán alól, Münchenben pedig, — ahol közel egy millió lakosra 24 közjegyző esik, — a tiszta jövedelem nagyon különböző ugyan, de nem marad 18.000 márka alatt. Egy márka = 1.37 pengő.

Leipzig városában, mely gazdag, nagyforgalmú és több mintegy 660.000 lakost számlál, két kollégával értekeztem. A város nevezetességeit nézvé, feltűnt, hogy igen sok ház kapuján van oly feliratú tábla kiszögezve, hogy „Sächischer Notar und Rechtsanwalt N. N.“ Gyakori azon megkülönböztetés, hogy „Justitzrat“, sőt előfordul „Geheimer Hofrat“ is. Az első kollégától többek közt azon felvilágosítást kaptam, hogy Szászországban a közjegyzői gyakorlat nincs az ügyvédtől elválasztva. Minden ügyvéd 15 évi kifogástalan gyakorlat után, kívánatára az ügyvédi kamara ajánlata folytán az igazságügyminiszter által közjegyzői jogosítvánnyal ruházandó fel. Az ügyvédek száma nincs korlátozva, ennél fogva a közjegyzőké sem lehet. A kamara és fegyelmi bíróság közös, a közjegyzőknek azonban van külön, az egész német birodalomra kiterjedő egyletük. Minthogy minden közjegyző tovább folytathatja az ügyvédi gyakorlatot és folytatja is, a tüzetesen közjegyzői jövedelem nem állapítható meg. Panaszkodott azonban, hogy numerus clausus híján az ügyvédeknek és közjegyző-ügyvédeknek rossz a jövedelme.

Szászországban is vannak rendes telekkönyvek, amelyekbe csak közjegyzői okiratok, illetőleg közjegyzőileg hitelesített okiratok alapján eszközölhetők bejegyzések, még azon esetben is, ha az okiratot ügyvéd szerkesztette. Tulajdonjog bekebelezése csakis közjegyzői okirat alapján eszközölhető. A hagyatékot — úgy mint Bajorországban — az Amtsgericht tárgyalja.

Csodálatos módon nem tudta megmondani, hogy Leipzigban hány közjegyző-ügyvéd és hány csak ügyvéd van. Egy másik kartársat kerestem tehát föl, aki előbb a felsorolt felvilágosításokat megerősítvén, megtudta mondani, hogy Leipzigban ez idő szerint 140 közjegyző-ügyvéd és kerek számmal 500 csak ügyvéd működik.

Wiesbadenban (Nassauban), mely most szintén Porosz tartomány, szintén értekeztem egy kartárssal. Nagyjában tőle is a már említett fölvilágosításokat kaptam. Itt sincs az ügyvédi gyakorlat a közjegyzőitől elválasztva, sem számuk korlátozva. Itt is igen gyakori a házak kapuja alatt ily feliratú tábla: „Preussischer Notar und Rechtsanwalt N. N.“ Ha az ügyvéd egyazon helyen 10 évig kifogástalanul folytat gyakorlatot: kivánságára közjegyzői jogosítvánnyal ruházandó fel. A 130,000 lakossal bíró Wiesbadenban ez idő szerint 40 közjegyző-ügyvéd és 80 csak ügyvéd működik. Erősen panaszkodott is a kollega a nehéz megélhetés miatt. Azelőtt — mondotta — jobbak voltak a viszonyok, mert csak 20 évi gyakorlat után kaphatott ügyvéd közjegyzői jogosítványt, tehát igazán csak a legkiválóbbak és a legmegbízhatóbbak jutottak hozzá.

A közjegyzői hatáskör olyan, mint a többi német tartományokban. Nassauban úgy, mint sok más német tartományban, a részvénytársaságok közgyűlési jegyzőkönyvei is közjegyzői kényszer alá tartoznak. A hagyatéki eljárást az Amtsgericht intézi el itt is. Sajátságos, hogy nemcsak itt, hanem Bajor- és Szászországban (sőt valószínűleg egész Németországban) a hagyatéki eljárás hivatalból csak azon esetben indítandó meg, ha kiskorúak, gondnokoltak stb. vannak örökösökben érdekelve. Helyesebben: az ily esetben sem a bíróság indítja meg hivatalból a hagyatéki eljárást, hanem az illető gyám vagy gondnok köteles az eljárást megindítani. Minthogy azonban minden örökös tartozik a birói tárgyalás során a hagyaték el vagy el nem fogadása iránt „Erbserklärung“-ot kiállítani s ilyet közjegyzői okiratba foglaltatni is lehet: ezúton némi munkához mégis jut a közjegyző.

Abban az esetben, ha csupán nagykorú örökösök vannak érdekelve és ők nem érdeklődnek a hagyaték rendezése iránt (ami különösen akkor állhat elő, ha csak egy nagykorú örökös van) — akkor akár 20—30 évig is rendezetlenül marad a hagyaték, még akkor is, ha telekkönyvezett ingatlanok tartoznak hozzá. Az ily nagykorú örökös elhalálása után nagyon zavaros jogviszonyok állhatnak — olykor állanak is — elő.

Ami végül a közjegyzői díjszabást illeti, az sem egységes, Németországban, mert minden szuverén német ország külön rendelkezik a közjegyzőkre és ügyvédekre tartozó ügyekben, tehát külön állapítja meg a díjszabást is.

Münchenben közjegyzői díjszabást is ajánlott fel nekem az egyik kartárs. Nem érdektelen, a mienkkel való összehasonlításul némely részét felsorolni. Ezen díjszabás szerint négyféle díj van: érték utáni, — időszerinti, — állandó — és pótdíj.

Az érték utáni díjszabás:

2000 márka értékéig a tárgy értékének	. 0.8%
ezen értéken túl:	.
2000—10.000 márka érték után további	. 0.6%
10.000—20.000	„ „ „ . 0.5%
20.000—50.000	„ „ „ . 0.4%
50.000—200.000	„ „ „ . 0.3%
200.000—1.000.000	„ „ „ . 0.2%
1.000.000—2.000.000	„ „ „ . 1.5 ezrelék
2.000.000 értéken túl	. . . . . 1.2 „

Ezen teljes érték szerinti díj jár a közjegyzőnek adásvételi és ajándékozási, csere, társasági, bér és haszonbéri szerződéseknél, de ha az érték 50.000 márkát meghalad: akkor ezen díj $\frac{12}{10}$ része jár, azaz $\frac{2}{10}$ résszel több.

Árverések után ezen díj $\frac{20}{10}$ része, — kötelezvényeknél és életjáradéki szerződéseknél $\frac{5}{10}$, — házassági szerződéseknél és halálesetre szóló intézkedések után $\frac{3}{10}$, (de nem lehet több ezen kettő 100 illetőleg 200 márkánál); egyszerű meghatalmazásoknál $\frac{1}{10}$, általános meghatalmazások után $\frac{2}{10}$, — nyugták után $\frac{1}{10}$ része jár a fenti díjaknak.

Részvény- és egyéb társaságok közgyűlési és felügyelőbizottsági jegyzőkönyvei után a díj:

10.000 márka értékig a fenti díj	. . . . . $\frac{6}{100}$
10.000—100.000 márka érték után további	$\frac{4}{100}$
100.000—500.000	„ „ „ „ $\frac{2}{100}$
500.000—1.000.000	„ „ „ „ $\frac{1}{100}$

Névaláírások hitelesítésénél a közjegyzői díj az érték szerinti díj $\frac{4}{10}$ része, ha azonban ugyanazon okiraton több ügyfél névaláírása hitelesítendő: a díjak összege az érték szerinti díj teljes összegét meg nem haladhatja.

Legközelebbi állomásom a Franciaországhoz visszacsatolt

Metz volt. Itt legtöbb helyen föltűnt nekem a ház bejáró ajtaja fölött egymáshoz hajlóan megerősített két egészen bearanyozott pajzs. Mindegyiken a francia köztársaságot jelző női ülő alak domborműve látható. Ez a jel már messziről szembeötlik. A ház bejáró ajtaja mellett a következő feliratú tábla: „Me. N. N. Notaire“ aztán megadta a kellő magyarázatot.

Az egyik kollégához bekopogtattam, akitől a következő felvilágosításokat kaptam:

A német hatalom alatt állott Lotharingiában — tehát Metzben is — úgy mint Elzászban megmaradt a közjegyzői intézménynek a németek által kiformált jellege, azaz a közjegyzői iroda nem képezheti adásvétel tárgyát, hanem a közjegyzői állást megüresedés esetén az igazságügyminiszter pályázat útján tölti be. Ugyanígy van az Algirban. Ugyanezen területeken sőt egyáltalán a francia gyarmatokon, vannak rendes telekkönyvek is, melyeket az anyaország mai napig nélkülöz. Telekkönyvi bejegyzés csakis közjegyzői okirat alapján eszközölhető. Sajátkezűleg irt végrendelet kivételével a végrendelet is csak közokirat alakjában érvényes, úgyszintén a házassági szerződés és ajándékozás is.

Ügyvéd-közjegyzőség nincs. A két hivatás teljesen el van választva. Az ügyvéd tehát az okiratolás terén nem versenytársa a közjegyzőnek.

Metznek 150.000 lakosa van és 7 közjegyző működik benne. A közjegyzői helyettesi intézmény ismeretlen, noha már régóta sürgetik a törvénynek ily irányú módosítását. Betegség vagy szabadságvétel esetén csak kartárs helyettesíthet. Helyettesítés esetén a helyettesített irodájának egész jövedelme a helyettesítetté. A helyettesítés tehát ingyenes és kölcsönös.

A hagyatékot a bíróságok tárgyalják a már vázoltan német rendszer szerint. Itt is előfordulhat tehát, hogy valamely hagyaték akár 30 éven át sem lesz rendezve.

Egy metzi közjegyző évi átlagos tiszta jövedelme 200,000—400,000 frank közt ingadozik, ami 45 500— 91.000 pengőnek felel meg.

Párisban nehezebb volt helyzetem. Az ottani közjegyzők idegenekkel szemben zárkózottabbak lévén, egyenesen a magyar követséghez fordultam beajánlásért. A követség lekötelező szivességgel eszközölte ki, hogy a párisi közjegyzői kamara elnöke fogad-

jon és a kért felvilágosításokat nekem megadja. — A kamarai elnök is lekötelező szivességgel fogadott és megadta a következő felvilágosításokat:

Franciaországban Elzász-Lotharingia és a gyarmatok kivételével, a közjegyzői iroda ma is értékes magánvagyon gyanánt szerepel, tehát adásvétel tárgyát képezi. A közjegyző rendszeren még életében, mintegy 65 éves korában adja el irodáját s azontúl vagyona jövedelméből él. A vevő természetesen nem lehet más, mint közjegyzői képesítéssel bíró egyén. A képesítéshez ma is vagy hat évi folytonos és kizárólagos közjegyzői gyakorlat szükséges, melyhez járul újabb időben két szakvizsga sikeres kiállása is — vagy pedig egyetemi licenciátus és két évi közjegyzői gyakorlat. A közjegyzői iroda vételárát az igazságügyminiszter állapítja meg, az utolsó évi tiszta jövedelem alapján, melyet 15—18%-kal tökécsít. Ha az iroda vevője a törvényes képesítést igazolja és a közjegyzői kamara őt ajánlja: akkor az igazságügyminiszter a közjegyzői kinevezést meg nem tagadhatja. Az okiratolás terén a közjegyzőnek nincs versenytársa, legkevésbé az ügyvéd — avocat — aki megközelíthetetlen magasságban trónol.

Telekkönyvek szűkebb Franciaországban mai napig sincsenek. Vannak azonban jelzálogkönyvek (regiszterek), amelyek tüzetesebb leírását később közlöm. A tulajdonjog főbiztosítéka a közjegyzői okiratban rejlik.

Kötelező a közjegyzői okirat:

- 1.) jelzálogilag biztosítandó követeléseknél;
- 2.) házassági szerződéseknél;
- 3.) ajándékozásoknál (donatio);
- 4.) végrendeleteknél.

Az egész terjedelmében sajátkezűleg irt és aláírt végrendeletekre a közokirati kényszer nem terjed ki.

Ingatlanok adásvételére ugyan nem terjed ki a közokirati kényszer, de a viszonyok olyanok Franciaországban, hogy azok a törvény erejével ható kényszerrel a közjegyzőhöz terelik az ügyfeleket. Erre is kitérek még később. A közjegyző ma már nem kezelhet magánvagyonokat oly korlátlan szabadsággal, mint hajdan, hanem csak részletes utasítás adása mellett és szerint.

Az ősratot visszatartja és őrizi a közjegyző, kivételt képez

csak, mint „minute“ a meghatalmazás és némely jelentéktelenebb nyilatkozatféle, melyet eredetiben ad ki azonnal a félnek és csak egy könyvbe jegyzi.

Ez idő szerint Párisban, melynek három millió lakosa van és óriási vagyonok kezelésének központja, 120 közjegyző működik, egész szűkebb Franciaországban pedig kerek 3000.

A vidéki gyöngye közjegyzőségek megszüntetése állandóan folyamatban van. E tekintetben óriási átalakuláson ment át a francia közjegyzőség az utolsó 30—40 évben. Raoul de la Grasserie 1898. évben a francia közjegyzőség reformjáról irt jeles művében még az áll, hogy Franciaországban (Elsasz-Lotharingia kivételével) 1894. évben még összesen 8910 közjegyző működött. Ezek közül 219-nek évi tiszta jövedelme alig volt 1000 frank, továbbá 2092-é pedig 1000—5000 frank közt váltakozott, amiből megélni — tekintettel még az iroda megszerzésére fordított vételárra is, melyet a vevő legtöbbször kölcsön vesz s az iroda jövedelméből kellene azt törlesztenie — nem lehet. Ennek tulajdonítja a nevezett szerző a francia közjegyzők egy része megbízhatóságának csökkenését. Azt ajánlja tehát, hogy a fölösleges és a kar színvonalát süllyesztő apró közjegyzőségeket meg kell szüntetni, ami a tulajdonjog szentségére való tekintettel nem eszközölhető másképpen, minthogy egy szindikátus alakul azon gyöngye irodák összevásárlására és megszüntetésére. E mozgalom elég rövid idő alatt elért sikerének nagyságát igazolja azon körülmény, hogy ma már 200.000 frank vagyis 45.000 pengő tiszta jövedelem alatt ritkán marad közjegyzőség, ami a kar fényét és megbízhatóságát magasabbra emelte, mint valaha. A felismert veszélyt a francia közjegyzőség éz igazságügyi kormány azonnal vaskövetkezetességgel elhárította.

Azon puhatolózásomra, hogy körülbelül mennyi egy párisi közjegyzői iroda tiszta évi jövedelme, annyit több oldalról is megtudtam, hogy biz az nem marad 1,000,000 frankon alól, de olykor meghaladja a 4.000.000-t is. Ez pedig évi 227.000-910.000 pengőt jelent! Sőt olykor ezt is meghaladja!!

Nagyon érdeklődtem az iránt is, hogy lényegileg milyenek a jelzálogkönyvek s hogy az ingatlan tulajdonjogának mi képezi a biztosítékát, ha a jelzálogkönyvek e tekintetben nem eléggé kielégítőek.

A kamarai elnök úr ezt is nagy előzékenységgel megmagyarázta.

Bevallom azonban, hogy a magyarázat után sem láttam tisztán. Tudván pedig, hogy az elnök úrra még munka vár, szerénytelennek tartottam bővebb magyarázat végett idejét még tovább is igénybe venni; megköszöntem tehát szivességét és távoztam.

Kételyeim azonban nem hagytak nyugodni. Alkalmam is nyílt 8 nap mulva azokat Dijonban elosztatni. Itt is először az egyik kartársamat kerestem fel, aki szintén nagy szivességgel szolgáltatott újabb magyarázattal, de az sem elégített ki teljesen. Elmentem tehát a jelzálogkönyvek hivatalába, melynek bejárata fölött egy táblán ily felirat olvasható:

Enregistrement
Domaines
Timbres
Hypotheques
8 - 16 h.

Tehát e hivatal reggeli 8 órától délutáni 4 óráig egyfolytában a közönség rendelkezésére áll.

Itt a jelzálogkönyvi hivatal igazgatója szintén a legnagyobb szivességgel megadta a kért felvilágosításokat s megmutatta és megmagyarázta a jelzáloghitelkönyvek egyikét.

Megkísérlem ezen nekünk nagyon bonyolultnak látszó jelzálog hitelkönyvek lényegét leírni.

Először is: azok nem tartalmazzák az illető községnek, melyre kiterjednek, összes ingatlanait. Azok tekintélyes része hiányzik belőlük. A föld- és házbirtokról létezik ugyan egy teljes kataszter, de csakis adózás szempontjából. A tulajdonjog szempontjából azok nem irányadóak. A jelzálog hitelkönyvek vagy jegyzékek úgy keletkeznek és úgy bővülnek folytonosan, hogyha valaki ingatlanát jelzálogilag meg akarja terhelni, szükséges, hogy:

1. Tulajdonjogát igazolja, ami az adásvételi szerződés hiteles kiadványának vagy az öröklést igazoló okiratoknak a hivatalhoz való bemutatása által történik. Természetesen igazolandó az is, hogy a bejelentés idejében még tulajdonjoga fennáll.

A jelzálogkönyvben aztán a hivatal a jelentkező tulajdonos részére lapot nyit s annak első rovatába beírja, hogy az irattárban mily szám alatt őriztetik a tulajdonjogot igazoló közjegyzői hiteles kiadvány, a második rovatába pedig bejegyzi a tulajdonos nevét,

amit a névsormutató könyvbe is beiktat. Csak a névsormutató segítségével lehet tehát a tudakozónak felvilágosítást adni. Külön rovatba bejegyzni továbbá az ingatlan minőségét és adókataszteri számát.

2. Be kell mutatni azon közjegyzői okirat hiteles kiadványát, melynek alapján ingatlanának valamely megterhelését kéri, ami egy másik rovatba szintén bejegyeztetik. Úgyszintén a névsor mutató könyvbe is.

Igen ám, csak hogy ez nem oly egyszerű dolog. A „code Napoleon“ szerint ugyanis a nőnek törvényes zálogjoga van összes minden jogcímű követelése erejéig férje összes vagyonára, tehát ingatlanaira is, melyek minden más követelést, tehát a jelzálogilag biztosítottakat is megelőzik.

Ebből következik, hogy nő embernek még jelzálogjogi biztosítás mellett sem adhat kölcsön óvatos hitelező, hacsak neje az ő törvényes zálogjogi követelése tekintetében elsőbbségi engedélyt nem állít ki, ami szintén okvetlenül közjegyzői okiratba foglalandó, a hivatalnak bemutatandó és a jelzálogkönyv egyik rovatába bejegyzendő.

Ha már most valamely ingatlan ily módon a jelzálog hitelkönyvbe bejegyeztetik: ily bejegyzés nem csak a jelzálog, hanem a tulajdonjog igazolásául is szolgálhat. Hivatalos kivonatokat az érdekelteknek ad a hivatal.

A tulajdonjog további átruházásai már a jelzálog hitelkönyvekbe jegyeztetnek.

Az eljárást nehézkessé és hosszadalmassá teszi azonban az eladni szándékozó tulajdonos netán létező hitelezőinek előttünk teljesen ismeretlen védelme.

A vagyon átruházásoknak a hitelezők kijátszására való lehetőségét szinte lehetetlenné teszi a következő eljárás.

A szerződés megkötése előtt a közjegyző írásbeli kérdést intéz a jelzáloghivatalhoz, hogy szándékolt jogügyletre vonatkozólag forog-e fenn a hivatal szempontjából valamely akadály. Ha oly választ kap, hogy nem forog fenn: akkor hirdetményt bocsát ki a közjegyző és tesz hirdapilag közzé, mely szerint mindazokat, kik a tulajdonátruházó ellen követeléssel bírnak, azt két hó leforgása alatt jelentsék be, különben a jelzáloghoz való joguk megszűnik.

Ezen idő alatt a vételár közjegyzői letétben marad s azt eladó az eljárás befejezése után kaphatja kézhez.

Jelzálogjogok bejegyzésénél pedig a közjegyző, ha a kölcsönt felvenni szándékozónak van felesége, ettől beszerzi, illetőleg saját maga elkészíti ennek az ő követeléseinek megelőzésére vonatkozó engedélyt a hitelező javára s csak ezzel is felszerelve adja be a kérvényt a jelzálog bejegyzése iránt.

Amidőn bámulatomnak adtam kifejezést, hogy az anyaország még mindig nélkülözi a rendes telekkönyvi intézmény jótéteményeit, holott azokat már a gyarmatok is régóta élvezik: azon választ kaptam, hogy a rendes telekkönyvek szerkesztése az anyaországban rendkívül fáradságos és költséges volna, sőt a jogbiztonságot is veszélyeztetné, mert több mint 100 évre visszamenőleg át kellene nézni a vagyonátruházásokra vonatkozó összes közjegyzői okiratokat. Ezt ugyan nem bírom megérteni, de el kell hinnem, hogy úgy van.

E fölött eszmecserét folytattam már előzőleg párisi követőségünkhöz beosztott konzul úrral, aki abbeli kétségemre, hogy ily körülmények közt lehet-e szó kielégítő jogbiztonságról az ingatlanokra vonatkozólag: ő megnyugtató, hogy nagyon is lehet. Ezt pedig lehetővé teszi egyrészt a közjegyzői kar kiváló szakértelme és feltétlen megbízhatósága, valamint azon korlátlan bizalom, mellyel mindenki igénybeveszi közbenjárását, másrészt pedig a francia nép igen nagy becsületessége, amelyre különben a csalásokat drákói szigorral sújtó törvények is századok óta ránevelték.

Érdeklődvén a francia közjegyzői díjszabás iránt is, elmentem a „Journal des Notaires“ irodájába, ahol azt meg is kaptam, de csak a párisi felebbezési törvényszék területén — tehát tulajdonképp Párisban — működő közjegyzőkre érvényeset. Megjegyzem, hogy Franciaországban még mindig három osztályba vannak sorozva a közjegyzők, noha képesítésük egyforma. Az első osztályba a párisi közjegyzők tartoznak s azok díjszabása a legmagasabb. Metzi kártársunktól nyert értesítés szerint azért, mert az iroda vételára igen nagy s több százados fejlődés így hozta magával. A francia pedig nagyon konzervatív és tiszteli a szerzett jogokat. Ezen díjszabáson eligazodni azonban nem könnyű. Maga a díjszabás a jogügyletek alfabetikus rendben való felsorolásából tudható meg. Nem kevesebb, mint 168 ily alfabetikus tétel van.

E díjszabás egy 1898. évben kelt igazságügyminiszteri rendeleten alapul, mely 1927. évben némileg módosítva lett.

Én e díjszabás csak néhány oly tételét idézem, mely a mi hasonló jogügyleteinkre vonatkozó díjszabással összehasonlítható.

- 1) Adás-vételi és ajándékozási szerződésekért

1—200.000 fr.-ig	1	$\frac{0}{100}$
azon túl 200.000—500.000	„	$\frac{1}{2} \frac{0}{100}$
azon túl		$\frac{1}{4} \frac{0}{100}$
- 2) Bérleti és haszonbérleti szerződésekért, a bér összértéke után $\frac{1}{4} \frac{0}{100}$ minimum 8 fr.
- 3) Kötelezvényért

1—200.000 fr.-ig	1	$\frac{0}{100}$
200.000—500.000	„	$\frac{1}{2} \frac{0}{100}$
azon túl		$\frac{1}{4} \frac{0}{100}$

 minimum 5 fr.
- 4) Nyugtáért

1—200.000 fr.-ig	$\frac{1}{2}$	$\frac{0}{100}$
200.000—500.000	„	$\frac{1}{4} \frac{0}{100}$
azon fölül		$\frac{1}{8} \frac{0}{100}$
- 5) Házassági szerződésekért

1—200.000	$\frac{1}{2}$	$\frac{0}{100}$
azon fölül		$\frac{1}{4} \frac{0}{100}$
- 6) Végrendeletért

1—200.000 fr.-ig	1	$\frac{0}{100}$
200.000—500.000	„	$\frac{1}{2} \frac{0}{100}$
azon fölül		$\frac{1}{4} \frac{0}{100}$
- 7) Osztályegyességért

1—200.000 fr.-ig	1	$\frac{0}{100}$
200.000—500.000	„	$\frac{1}{2} \frac{0}{100}$
500.000—5,000.000	„	$\frac{1}{4} \frac{0}{100}$
azon fölül		$\frac{1}{8} \frac{0}{100}$
- 8) Önkéntes árverésért

1—5.000 fr.-ig	3	$\frac{1}{2} \frac{0}{100}$
5.000—25.000	„	3 $\frac{0}{100}$
25.000—50.000	„	2 $\frac{1}{2} \frac{0}{100}$
50.000—100.000	„	2 $\frac{0}{100}$
100.000—500.000	„	1 $\frac{0}{100}$
azon fölül		$\frac{1}{2} \frac{0}{100}$

Megjegyzendő, hogy a frank értéke majdnem $\frac{1}{5}$ -ére szállván le, az értékhatárok és díjtételek is e szerint számítandók át.

Hazafelé utaztomban néhány napot töltöttem Milanóban is, ahol felkerestem egy kedves kartársamat az olasz közjegyzői szak-

lapnak (Corriere Notarile) szerkesztőjét, kivel évek óta levelezést folytattam és hozzám intézett kérdéseire a magyar közjegyzőségre vonatkozólag felvilágosításokat adtam, melyeket ő az említett szaklapban közölt is.

Tőle is felvilágosításokat kértem e cikkem elején közölt kérdéseimre. Minthogy azonban az olaszok nemcsak a „Code Napoleon“-t, hanem a közjegyzői intézményt is majdnem változatlanul vették át a franciáktól, továbbá, mert rendes telekkönyv Olaszországban sincs, hanem jelzáloghitelkönyv, úgy mint Franciaországban: újat alig mondhatott. Az eltérés azonban lényeges abban, hogy a közjegyzői iroda sem el nem adható, sem nem örökölhető. A közjegyzők száma Itáliában korlátozott. Milanóban, melynek közel egy millió lakosa van és sok a gazdag közöttük, 120 közjegyzői állást szervezett az igazságügyminiszter. A közjegyzői képesítéshez 2 évi kizárólagos közjegyzői gyakorlat kell s annak letelte után szigorú szakvizsga letétele. — Mussolini uralma alatt a szakvizsgát újra szervezték a következő módon:

Minden megüresedett állásra az igazságügyminiszter pályázatot hirdet. A pályázati kérvények az illető közjegyzői kamaránál nyújtandók ugyan be, de a kamara nem jelöl és nem ajánl a pályázók közül senkit, hanem a kérvényeket egyszerűen fölterjeszti a miniszterhez. A miniszter az összes pályázó közjegyző jelölteket Rómába idézi be, ahol az e célra összeállított vizsgáló bizottság előtt kell a már említett szigorú szakvizsgát letenniük. A letett vizsgák eredménye szerint, szigorú pártatlansággal eszközli aztán a miniszter a kinevezéseket. Természetesen, az összes pályázóknak nem jut hely, tehát kinevezetlenül maradnak jó sokan azok közül is, akik jó sikerrel tették le a vizsgát. Ha ezek újból pályáznak valamely állásra, újból vizsgát kell letenniük az említett bizottság előtt Rómában és ismét a legjobban levizsgázottakat nevezi ki a miniszter. Ez az eset előfordulhat háromszor-négyszer is. Ugyanezen rendszer szerint történik az összes állami orvosi, mérnöki stb. állások betöltése is. Az összes pályázóknak, — diplomájuk dacára — szakvizsgának kell magukat alávetniük s az illető miniszter a legjobban levizsgázottakkal tölti be az állásokat.

Ha azonban már kinevezett közjegyző pályázik valamely jobb állásra: annak nem kell magát újabb szakvizsgának alávetnie,

hanem a miniszter az anciennitás sorrendje szerint köteles a kinevezést eszközölni.

Ily módon két célt ér el a kormány:

a legkiválóbbak, tehát legalkalmasabbak nyernek alkalmazást és

a protekciós rendszernek a lehető legalaposabban vetett véget.

Nálunk is az ily kinevezési rendszer óriási terhet és kellemetlenséget hárítana el igazságügyminisztereink válláról.

A közjegyzői díjszabás lényegesen alacsonyabb Olaszországban, mint Franciaországban, az olasz közjegyző átlagos évi tiszta jövedelme azért mégis 80—200.000 lira közt váltakozik, ami 26.000—66.000 pengőnek felel meg; gazdagabb városokban ennél is több.

Azzal a lesújtó érzéssel érkeztem haza, hogy a közjegyzőnek az említett államokban mindenütt tágabb a munkaköre, nagyobb tekintélynek örvend és jobb anyagi helyzetben van, mint nálunk. A mi közjegyzői intézményünk mindinkább elsorvad és valami fiókhivatal félévé zsugorodik össze. Nálunk a községi jegyző, politikai viszonyaink dédelgetett gyermeke, viszont soha sem remélt arányban bontogatja szárnyait és diadalmasan ostromolja a közjegyzőséget.

És a mi ügyvédi karunk? Bizony annak is elég sanyarú a helyzete. Sokkal rosszabb még, mint Olasz- és Németországban pedig ott is nagy a panasz amiatt, hogy korlátlan számban nyithatók új ügyvédi irodák. Mennyivel túlszűfoltabb a magyar ügyvédi kar! Budapesten 3000 ügyvéd küzd a létért. A majdnem annyi lakossal bíró, de sokkal gazdagabb Milanóban fölötte soknak tartják a negyedrészt annyit is.

Az utolsó 20—30 év alatt nincs más mentő gondolata a magyar ügyvédi karnak, mint az ügyvéd-közjegyzőség, mely anyagilag orvoslást rája nézve sohasem jelentene, de a régi közjegyzői karnak mindenestre megadná a kegyelem döfését. Azt nem akarja belátni és megérteni, hogy nincs más szanálási lehetőség, mint a numerus clausus. Ez az egyetlen, bár lassú hatású orvossága.

Ahhoz francia belátás, erély és gyors intézkedés kell azonban, amit a közjegyzői kar szanálásánál fényesen beigazolt.

Irányvonalak intézményünk fejlesztéséhez.

Kovács Elek dr. nyiregyháza királyi közjegyző — amint hozzánk még a nyári szünet előtt irt levelében jelezte: vándorgyűléseink hatása alatt — megküldötte nekünk a debreceni kamara múlt évi közgyűlésein előterjesztett és ott egyhangúlag elfogadott indítványát, mely az intézmény fejlődési vonalának kijelöléséhez nagy mértékben és helyes irányban hozzájárulhat, miért is annak közlését helyénvalónak tartjuk.

Az életképes jogintézmények, mint élő organizmusok állandóan fejlődnek és alkalmazkodnak a jogi élet változásaihoz, a jogkereső közönség részéről jelentkező szükségletekhez, ami kifejezésre jut a jogintézmények szerveiben és ezeknek ahhoz való viszonyában is. A magyar közjegyzőség is fejlődött a szervezésétől eltelt 54 év alatt és ha ez a fejlődés nem is haladt mindig az intézmény természetének megfelelő vonalon, azért a benne levő erő érvényesült és a bénító akadályok ellenére is jogéletünknek élő és nélkülözhetetlen szerve lett.

Mindannyian tudjuk, hogy a fejlődésnek fogyatékosága és a közjegyzői intézmény munkakörének a közhitelességi területen kívül előállott bővülése nem az intézmény belső erejének hiánya, sőt inkább bizonyosága annak, hogy a kedvezőtlen körülmények ellenére vált jogéletünk szilárd tényezőjévé, amelyet megfelelő szervezeti és munkaköri reformmal az igazságügyi kormány a jogkereső közönség és a jogszolgáltatás érdekében kifejleszthet.

Szegedi vándorgyűlésünk és az ezt közvetlenül követő Igazságügyminiszteri ankét egyrészt a közjegyzői karnak újból megnyilvánult kívánságát fejezte ki az intézmény halaszthatatlan reformjáért, másrészt biztató és reménykeltő kormányzati felismerése a régóta várt cselekvés szükségességének. Azt hiszem, hogy intézményünk fejlesztésének lehetőségével az igen tisztelt Közgyűlés szívesen foglalkozik és erre alkalmat kívánva szolgáltatni, a következő tiszteletteljes indítványt terjesztem elő:

„Mondja ki közgyűlésünk, hogy az *okirati kényszer kiterjesztését és az örökösödési eljárásnak a közjegyzők önálló hatáskörébe utalását* kívánja, mint általános érdekű igazságszolgáltatási reformot és a közjegyzői intézmény egységes fejlődésének biztosítása céljából szükségesnek tartja, hogy a közjegyzői gyakorlat *törvény-*

ben megállapítandó feltétele legyen a közjegyző kineveztetésének.

A perenkivüli jogszolgáltatás egyéb részének közjegyzői hatáskörbevétele nem kívánatos, mert ez ellentétesnek látszik a közjegyzői intézménnyel ;“

amely indítványt a következőleg indokolok meg.

I.

A perenkivüli jogszolgáltatás kiépítésének legkönnyebb és legegyszerűbben megvalósítható része az örökösödési eljárásnak a közjegyzők önálló hatáskörébe utalása, akik a bíróság közreműködése nélkül és ennek teljes tehermentesítésével fogják elintézni a hagyatéki ügyeket, a *peressé váltak kivételével*. Ennek a reformnak akadálya nincsen, minthogy a magánjogi törvény tervezetében is főtartott *ipso jure* öröklés alapján a hagyatéki ügyek körében szükséges teendők közjegyzői tanúsítás alakjában nehézség nélkül elvégezhetők.

Az örökösödési eljárás novellája alkalmából igen tiszteletreméltó helyről ennek azt vetették ellen, hogy a közjegyzői tanúsítás nem terjedhet ki jogok és kötelezettségek tanúsítására, minthogy a közjegyző csak tényeket tanúsíthat, ami az érvényben levő közjegyzői rendtartás szerint teljesen igaz. Ámde semmi akadálya sincsen az örökösödési eljárás megfelelő módosításának és ennek a *sui generis, örökösödési eljárásbeli* közjegyzői tanúsítás megteremtésének. Csak az a kérdés vethető fel: *közérdekű megjavítása* volna ez az örökösödési eljárásnak, gyorsabbá tenné és tehermentesítené a bíróságokat, továbbá alkalmasak a közjegyzői intézmény és a közjegyzők önálló működésre?

A felügyeleti hatóságok megállapítása szerint az örökösödési eljárás módosítása, — a kezdetnek immár leküzdött nehézségei után — gyorsabbá tette az örökösödési eljárást és a közjegyzők megfelelően végzik eljárásbeli teendőiket. Ha ez valóság, akkor már semmisem akadályozhatja a reform teljességét: az örökösödési eljárásnak a közjegyzők önálló hatáskörébe utalását, minthogy csak ez az újabb reform fogja megvalósítani azt a várákozást, amelyet a novellához fűztek.

Azt lehet mondani, hogy ez a reform a közjegyzőknek csak jogintézményi érdeke, minthogy teendők az új munkakörben megsokasodnak, felelősségük sokkal szétágazóbb, hiszen a végzések jog-

erejének nyilvántartása, az adóhivatalokkal való közvetlen kapcsolat, kiutalásoknak és vagyoni felelőséggel járó egyéb intézkedéseknek jelenleg a bíróságoknál levő terhe a közjegyzőkre szállana át. Ebből megérthető sok közjegyző részéről megnyilvánult az a vélemény, hogy közjegyzői szempontból nem kívánatos az örökösödési eljárás előadott reformja a belőle folyó nagymérvű megterhelés miatt.

Bizonyos, hogy ez a megterhelés szükségszerű következése ennek a reformnak, de ezzel járna a közjegyző önálló hatásköre is és az ebből folyó szervezeti emelkedés meghaladná terhünk súlyát, amelyet szívesen elvállalhatunk intézményünknek és a perenkivüli jogszolgáltatásnak kifejtése érdekében.

II.

Tisztelt Közgyűlés, ezután áttérek indítványom további részére: az okirati kényszer kiterjesztésére, amivel aztán összefügg az indítvány utolsó részében lévő negatívum.

Az okirati kényszer és annak kiterjesztését ehelyütt bővebben tárgyalni nem szükséges, minthogy az Igazságügyminiszteriumban fekvő törvénytervezettel Kamaránk részletesen foglalkozott és a Miniszter Urhoz intézett felterjesztésében erre vonatkozó kívánságait előadta. Kamaránk ugyanakkor kifejtette azt is, hogy az okirati kényszerről meghozandó törvény eredményét paralizálni fogja az okiratolás terén fenálló törvényes és törvénytelen anomáliája a községi jegyzők és zugirások működésének. Az utóbbiról az okirati kényszerről szóló törvényben intézkedni nem kell, miután büntetőjogi megtorlás alá esik, de annál inkább sürgős a községi jegyzők okiratolásának megszüntetése, vagy a legszűkebb térre szorítása a mindnyájunk előtt teljesen ösmert helyzet alapján. Megállapíthatjuk, hogy az igazságszolgáltatás bajai kiküszöbölésére vezető egyik legfontosabb lépés az lesz, amikor elérjük a községi jegyzők magánmunkálatainak megszüntetését és jogéletünk elfogja veszíteni azt a különös érdekességét, hogy a végrehajtó hatalom alsó, de igen fontos lépcsőjén működők díjazás ellenében, törvényes felhatalmazással szerkesztik a pereket sűrűn szülő irásokat. Mindenesetre jogéletünk nagy vívmánya lehetne, ha az okirati kényszer kiterjesztése során korlátozni lehetne a felelőtlen okiratkészítést és telekkönyvi kérvényezést, mert csak ezen az uton remélhető a perforrásainak apadása.

Az okiratolás terén remélhető fejlődés mellett a t. Közgyűlés előtt szóvá kell tenni tekintélyes bírósági helyekről ajánlott azt a módozatát a perenkívüli eljárás reformjának, hogy a bíróság munkájának csökkentése céljából ezen munkakör jórészét a közjegyzők hatáskörébe bocsássák. Ezen ötlettel szemben mi közjegyzők abban teljesen egyetértünk, miszerint a végrehajtási eljárás, váltófizetési meghagyás közjegyzői munkakör nem lehet, de olyan közjegyzői vélemény is van — és ez a juniusi miniszteri ankéten is kifejezésre jutott — mely a csődbiztosi teendőknél és a kényszer eljárásbeli egyeztetéseknek közjegyzői hatáskörbe helyezését kívánatosnak tartja.

Nekem az a véleményem, hogy a kir. közjegyző nem végezheti jól azokat a perenkívüli teendőket, amelyek gyorsan elintézendő, tömeges munkából állanak, minthogy a sokfelé ágazó és elsősorban a hitelesség terén érvényesülő közjegyzői működést nem szabad lekötönni az előbb megjelölt tömegmunkára. A végrehajtási ügyek, a váltófizetési meghagyások elintézése jogi tudást, bírói judiciumot és nagy gyakorlatot követel, de egyuttal az előadó egész munkásságát igénybeveszi, minélfogva lehetetlennek tetszik nekem, hogy a kir. közjegyző ezen a területen eredménnyel munkálkodjék az említett akadályok miatt, amelyekhez járul a jurisdikció hiánya is.

Ugyanezek a nehézségek jelentkeznek a csőd és kényszer-eljárásban is, amihez járul, hogy ezek Budapesten kívül a közjegyző részére általános munkaterületet nem jelentenek, tehát közjegyzői szempontból alig jöhetnek számba.

Meg kell jegyezni azt is, hogy a közjegyzői munkakör fejlesztése nem ölthet túlzott méretet azért sem, mert az örökösödési eljárásnak teljesen önálló hatáskörbeni elvégzése, az okiratolásban remélt fejlődés éppen elég munkát nyújtanak, amihez járul az a végtelenül sajnálatos szervezeti hiányosság, mely intézményünk strukturáját bizonytalanná teszi. Ezzel kívánok foglalkozni a még előadandókban, t. i. azzal, hogy a közjegyzői gyakorlat mellőzhetetlen minősítési kelléke legyen a közjegyzővé való kinevezésnek.

III.

Ennek a nagyfontosságú ügynek tárgyalását mellőzhetetlennek és szükségesnek tartom, abból a célból is, hogy felszinen tartsuk az eredmény bekövetkezéséig, tehát az 1874 évi XXXV. t. c. minősítési rendelkezésének helyreállításáig.

Nem vitás, hogy elméleti és általános gyakorlati tekintetből az 1886. VII. t. c.-ben megállapított kvalifikáció a legmagasabb és az egységes bírói-ügyvédi oklevél megszerzése után újabb és akár milyen szakvizsgának követelése kizártnak látszik. Ebből következik az is, hogy nálunk alkalmazhatatlan a francia Notaire kiképzés rendszere mely tulajdonképpen elméleti jogi képzettség nélkül az École de Notariat és négy éves, vagy hatéves közjegyzői gyakorlaton, magasabb jogi képzettség esetében négy évi közjegyzői gyakorlaton és a Közjegyzői Kamara előtt tett gyakorlati vizsgán alapul.

Az előbb előadottak szolgáltak alaptörvényünk megváltoztatásának legfőbb indokául és az elméletileg helyesen megkonstruált, de az intézmény szempontjából teljesen hibás reform megszüntette a közjegyzői gyakorlatnak általános minősítő jellegét, mely csak a közjegyző helyetteseknek maradt fenn, egyébként pedig nem kívánatik meg azok részéről, akik az egységes bírói-ügyvédi oklevél birtokában jogéletünk valamely más mezején működnek, tehát közjegyzői gyakorlat nélkül és *korra való tekintet* nélkül, az oklevél birtokában, közjegyzőnek kinevezhetők.

Ezzel elértem indokolásom azon részéhez, amellyel bizonyítom, hogy a fennálló törvényes közjegyzői kvalifikációból hiányzó közjegyzői gyakorlat megbontja a közjegyzői intézmény egészséges fejlődését, — bizonytalanná teszi a közjegyzői pályát választók elhelyezkedését és mindenek fölött lehetlenné válik a közjegyzői intézmény ama kívánatos szerkezete, mely a közjegyzői testületi szellem, gondolkodás, az egységes ügyvitel teljes kifejlődésével az az intézmény fejlesztésének nagyszerű alapja lehetne.

A legtávolabbi személyes vonatkozás nélkül megállapíthatjuk, hogy a megjelölt egységes kifejlődést a fennálló kvalifikáció megakadályozza különösen azzal, hogy előre haladott kor terhével, idegen jogterületről kinevezett közjegyzők csak ritka esetben fogják új munkakörükben a közjegyzői gondolkodás szükséges kellékeit egyéniségükbe olvasztani.

Az előadottakból azt következtetem tehát, hogy a magyar közjegyzőség csak abban az esetben nyerheti el szervezeti állandóságát, ha a közjegyzői gyakorlatot a közjegyzővé kinevezés törvényes előfeltételévé teszik, amelynek hiányában közjegyzővé senkit sem lehet kinevezni.

Mindannyian ösmerjük az ezzel szemben álló ellenvetéseket, hogy a nálunk fenálló törvényes minősítés általános képesítése a közjegyzőségre is kiterjed, tehát aki más jogi működésben gyakorlatot szerzett, azt nem lehet elzárni a közjegyzővé kineveztetéstől, amelynek teendőit könnyen elsajátíthatja.

A testületi szellem és közjegyzői gondolkodás elsajátításának hangoztatása nem komoly argumentum, mert aki élethivatása alapján bármilyen testület tagja, az foglalkozása szellemének, szabályainak hatása alatt egész bizonyosan mindenben azonossá válik az intézmény egyéb tagjaival,

a közjegyzői kar nem lehet zárt testület, amely elzárt más jogi pályán működők előtt.

Ezek ellenére mégis állítom, hogy ameddig a valóságos közjegyzői gyakorlat a közjegyzői kinevezés törvényes feltételül helyre nem állított, addig a homogenitás hiánya lehetlenné teszi intézményünk szellemi egyensúlyozottságának teljes kifejiődését abból az egyszerű okból, mert az előre haladott korban kinevezett közjegyzők, már megszokott életfelfogásukkal és idegenül a közjegyzői jog alkalmazástól, arra — ritka kivétellel — alkalmatlanok, amivel összefügg az is, hogy az egységes közjegyzői összetételt nélkülöző intézmény jelentékenyen kisebb mértékben alkalmas az intézményileg és egyénileg megterhelést jelenthető perenkivüli teendők átvételére.

Előterjesztésem befejezéséül — bár némi tartózkodással — megemlítem az indítványozott kvalifikációbeli reformnak azt az eredményét, hogy a megüresedő közjegyzői állások körül minden esetben megújuló konkurzus alig elviselhető jelenségeivel, — egészséges folyamattá változnék és az igazságügyi kormányzat részére nem támadnának gyakran csak nehezen és sokszor méltánytalanul megoldható helyzetek.

Közlemények.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter az ujonnan szervezett balatonfüredi kir. közjegyzői állásra *Zakariás János dr.* sajtószentpéteri kir. közjegyzőhelyetttest, az üresedésbe jött szerencsi kir. közjegyzői állásra pedig *Czinder Jenő dr.* kisvárdai kir. közjegyzőhelyetttest nevezte ki.

Az okirati kényszer törvényjavaslat odisszeája. Az egyes jogügyletek kötelező irásbafoglalásáról szóló törvényjavaslatot immár a negyedik módosított szövegében tárgyalta le a napokban a igazságügyi bizottság, amely a javaslaton ezuttal is több lényeges módosítást eszközölt különösen a 9. 10. és 12. §-ok szövegét illetően.

E §-ok voltak ugyanis azok, amelyek az első javaslat szövege szerint a közjegyzők részére bizonyos mérvű hatáskör kiterjesztést jelentettek. Az ügyvédek és a községi jegyzők hangos és heves harci felkészültséggel erős offenzívát indítottak a javaslatnak a közjegyzőket „indokolatlanul“ favorizálás fenti §-ai ellen és több rendbeli módosítások után sikerült is elérniök azt, hogy a javaslatból minden kimaradt, ami közjegyzők részére hatáskör kiterjesztést jelentett volna. Sajnos a közjegyzői képviseltek intervenciója ezuttal semmi eredménnyel sem járt s az általuk képviselt közérdekkel szemben, amire a javaslat első szövegének indokolása helyesen mutatott reá, érvényesült volna az ügyvédség egyéni érdeke s ami még sajnálatosabb a községi jegyzők ezek után már törvényes jogcímen végezhatték volna tovább magánmunkálati garázdálkodásaikat az igazságszolgáltatás és a jogkereső közönség érdekeinek felbecsülhetetlen kárára. A javaslat bizottsági letárgyalása után azonban az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági helyzetben a jogkereső közönség megterhelését indokoltnak nem találja s ezért a javaslatot ezidőszerint képviselőházi letárgyalás alá nem bocsátja. Ezzel az immár öt év óta vajudó s az érdekeltségek elég súlyos harcát előidézett javaslat egyelőre lekerült a napirendről, ami fölött a közjegyzőségnek — a javaslat utolsó szövegére való tekintettel — tulságos mérvű sajnálkozásra oka nem igen van.

A debreceni kamara közgyűlése. A debreceni kir. köz-

jegyzői kamara ez évi rendes közgyűlését június hó 29-én tartotta meg.

Galánffy János dr. kamarai elnök megnyitó beszédében őszinte sajnálkozásának ad kifejezést afelett, hogy a lefolyt évben semmi, a közjegyzői kar életében örvendetes jelenségre nem mutat rá, sőt fájdalommal kénytelen megállapítani, hogy a mitől olyan sokat reméltünk, „az okirati kényszerről“ illetőleg az „egyes jogügyletek kötelező írásba foglalásáról és ezzel kapcsolatos rendelkezésekről“ készült javaslat is — legutóbbi fogalmazásában — az előzetes jogvédelemnek kir. közjegyzői hatáskörbe való utalásának gondolatát jóformán teljesen elejti. Részletesen mutatja ki az első 1077. sz., a második a 809. sz. javaslat és a legutóbbi, még hivatalosan közzé nem tett javaslat közötti különbséget, azt a nagy visszaesést, amelyet a legutolsó javaslat tartalmaz és arra az eredményre jut, hogy *azért a csekély tartalomért, ami a legutolsó javaslatban benne foglaltatik, kár volt ezt az egész javaslatot megcsinálni, mert ez ugyan a zugirászatot megfékezni és a pereket csökkenteni nem fogja.*

Fejtegetéseinek során kifejezést ad annak a reménységének, hogy ha most az igazságügyi kormány politikai nyomás folytán nem is tud az előzetes jogvédelem érdekében hathatós intézkedéseket törvényerőre emeltetni, el fog jönni az az idő, amikor az élet maga — a kultúra haladásával — fogja rákényszeríteni az állami hatalmat e hathatós intézkedések megtételére, közelebbről pedig a kir. közjegyzők okirati hatáskörének fejlesztésére, mert a jognak, amely végeredményében nem más, mint a teremtett világban uralkodó Őskormányzó és Összabályozó erőnek az emberi lelkeken való átsugárzása, — fogalmához hozzátartozik — mint inhaerens elem — a jogsértések lehető kiküszöbölése. Ezt pedig megtorló intézkedésekkel csak igen kis mértékben, de valóban hatékonyan csupán előzetes védelemmel lehet biztosítani. Az előzetes jogvédelem pedig a magánjog terén nem más, mint a helyesen szerkesztett és alakilag is kifogástalan okirat. Ehez szakértelem és erkölcsi megbízhatóság kell és ezért a közjegyzői kar okiratos hatáskörét semmiféle társadalmi és politikai mesterkedéssel elnyomni nem lehet.

Nekünk közjegyzőknek akármilyen keserves is, küzdeni kell ezért a célért s küzdelmünket az idők folyamán feltétlenül siker fogja koronázni, mert célunk összhangban van a társadalom érdekével, a jog uralmának értelmével. Küzdelmünk folyamán mindig

azt kell tehát hangsúlyozni, — ami az igazságnak megfelel — hogy mi nem a saját anyagi érdekeinkért, de a társadalom jól fel-fogott érdekeiért harcolunk; kifejezést kell adni annak, hogy a mikor most közgazdasági és közművelődési téren mindig a népnek, főként a falusi parasztságnak szempontjából indulunk ki s ezt tekintjük annak a rétegnek, amely a faji és nemzeti tulajdonságainkat legerősebben tartalmazza és e rétegnek ősi nagy talentumából akarjuk regenerálni egész társadalmi életünket, ezt a réteget akarjuk mai elvetettségéből és semmibevettségéből magasra emelni: akkor elsősorban előzetes jogvédelmet kell biztosítani ennek az értékes nép-rétegnek a részére, meg kell őt menteni az üzérek, zugirászok, rosszhiszemű és tudatlan elemeknek az ő hiszékenységre, becsületességére és tudatlanságára spekuláló, azt kihasználó működésétől és meg kell menteni a jogászai félműveltségnek és dilettantizmusnak az ő kárára történő érvényesülésétől is.

Megnyitó beszéde végén ismerteti elnök a nyugdíjügy jelenlegi állását s örömmel jelenti be, mikép az igazságügyminiszteriumban legutóbb tartott ankéten, illetékes helyről olyan ígéret hangzott el, amely szerint a nyugdíjszabályzatot tartalmazó igazságügyminiszteri rendelet még a nyár folyamán meg fog jelenni*) s így a nyugdíjintézet remélhetőleg ez év végén megkezdheti működését.

A titkári jelentés szerint az 1929. évi ügyforgalom tekintetében.

Emelkedés szám és százalék szerint:

1. Az óvásoknál	12.545	49·3%
2. Birói megbízásoknál	6	10·5%
3. Másolatok hitelesítésénél	645	7·9%
4. Fordításoknál	42	0·6%

Csökkenés szám és százalék szerint:

1. Az ügykönyvnel	1.478	14·4%
2. Örökösödési ügyeknél	908	6·5%
3. Magán beadványoknál	203	6·7%

Az összes ügyforgalomnál az emelkedés 10.629 16·6%

Az érdemleges ügyeket véve tekintetbe — vagyis a közjegyzői kényszer alá eső ügyleteket, az adásvevési, egyéb vagyónátruházási, kölcsön szerződéseket, halálesetre szóló intézkedéseket — az alábbi eredményt nyerjük:

Az 1928. évi 5687 érdemleges ügygyel szemben 1929. évben volt 4931.

*) Ami — sajnos — nem történt meg. (Szerk.)

Csökkenés 753., százalékban 15·3%.

A csökkenésből egy irodára eső átlag: 20.

Az érdemleges örökösödési ügyek tekintetében a csökkenés 908, vagyis 6·5%.

Mult évben beterjesztettek a járásbirósághoz 13871 halál-
esetfelvevési ívet, melyekben eljárás nem indult meg.

Ingyenes hagyatéki ügy volt 1265, vagyis az eljárás alá ke-
rült ügyeknek 9%-a.

A kamara tagjai által benyújtott statisztikai adatok szerint a
hagyatéki ügyek érték szerinti megosztása a következő volt:

1. Ingyenes ügy	1265
2. 200—500 P. között	2213
3. 500—1000 P. között	2241
4. 1000—5000 P. között	4537
5. 5000—10.000 P. között	1246
6. 10.000—25.000 P. között	789
7. 25.000—50.000 P. között	196
8. 50.000—100.000 P. között	72
9. 100.000—250.000 P. között	31
10. 250.000 P-n felüli	11

A titkári jelentés többek közt rámutat a községi és körjegy-
zőknek a jogbiztonságot veszélyeztető működésére, amelyre vonat-
kozó adatokat más helyen közöljük.

A megejtett választás során az 1931. évre megválasztottak:
elnökké: *Dr. Galánffy János* kormányfőtanácsos debreceni
kir. közjegyző.

kamarai rendes tagokká:

Dr. Kovaliczky Elek kormányfőtanácsos, sátoraljaújhelyi kir.
közjegyző.

Dr. Kovách Elek nyiregyházi kir. közjegyző,

Dr. Örley Dénes kisújszállási kir. közjegyző,

Dr. Tóth Endre debreceni kir. közjegyző.

kamarai pótagokká:

Dr. Buday Gyula nyírbátori kir. közjegyző.

Dr. Füzesséry Dezső hajdúnánási kir. közjegyző.

számvizsgáló bizottság tagjaivá:

Dr. Csongvay Géza tiszalöki kir. közjegyző,

Dr. Kaprinay Endre mátészalkai kir. közjegyző,

Dr. Ujvárosy Lajos kormányfőtanácsos, hajdúböszörményi kir.
közjegyző.

Magánmunkálatok és zugiráskodás. 1. Mezőcsát (Kjő.
78/1930. sz.) Kujnis Gábor mezőcsáti községi segédjegyző olyan
végrendeletet készített özv. Soltész Nagy Györgyné sz. Zudra
Terézia mezőcsáti lakos részére, mely szerint az lakóházából a na-
gyobbik szobát leányának Nemes Istvánné Soltész Nagy Gizellának,
— a kisebbik szobát néhai fia S. Nagy József gyermekeinek, —
a konyhát felében leányának, — felében elhalt fiától való unokái-
nak, — a lakóház nyugati részén elterülő pusztakertet és udvart
ugyanazoknak, ellenben a kisebbik szoba előtt elterülő előkertet
kizárólag Soltész Nagy Gizella nevű leányának hagyja. Az érde-
kelt örökösök a hagyatéki tárgyalás során a végrendeletben meg-
állapított módon akarták a házat és udvart fizikailag megosztatni
és telekkönyveztetni s nem bírják megérteni, miért akarja őket a
közjegyző és a hatóságok e joguktól elűzni.

2. A vállaji községi jegyző ajándékozási szerződést készített
egyrésről Sultész József és felesége Schmitzer Katalin, másrésről
ezek fia Sultész János és felesége Koch Mária közt a vállaji 290.
sz. tkvi betétben A I. 1—3 sorszám alatt foglalt ingatlanokra és
ebbe bele veszi azt, hogy „ha pedig ajándékozottak közül bár-
melyik egyenes leszármazó örökös nélkül elhalna, az ajándékba
kapott ingatlan birtokbéli illetőséget az életben maradt házastárs
öröklő, köteles lévén azonban az elhalt házastárs oldalági örökö-
seinek stb. stb. kifizetni“: A szerződés egyszerűen 2 tanu által
van előttemezve. Az irat szerkesztője tehát öröklésre vonatkozó
rendelkezéseket vesz be az iratba anélkül, hogy a halálesetre szóló
rendelkezésekbe előírt alaki szabályzatokat betartaná.

3. A kántorjánosi községi jegyző egyezséget készített Vera
István és a vele közös háztartásban élő özv. Pelekács Jánosné
közt, amelyben a férfi kijelenti, hogy a nőt feleségül veszi, reá-
ruhazza a tulajdonát képező összes ingatlanok özvegyi haszon-
élvezeti jogát az esetre, ha Vera István hal meg előbb. Egyszóval
jegyesek közt házasságkötéssel kapcsolatos jogviszonyokat rendez
ez az egyezés, mintha az 1886:VII. t.-c. 22. §-a a világon
sem volna.

4. Mezőcsát. (Kjő 155/1929) vitéz Kis Emil mezőcsáti I.
jegyző egy adásvevési szerződést készített Bartha Károly és fele-
sége mezőcsáti lakosok részére 1928 évi október hó 20-án a mező-
csáti 270. sz. tkvi betétben 790. hrsz. a foglalt ingatlanokra vonat-
kozóan. Bartha Károlyné meghalt 1929. évi március hó 7-én s
hagyatékának tárgyalásánál derült ki, hogy a tulajdonjog bekebe-

lezés iránti kérvény még mindig nem adatott be, sőt a szerződés illetékszabás végett sem mutattatott be. Az örökösök a szerződést elkérték a községi jegyzőtől, hogy legalább a hagyatéki tárgyalás során lehessen a tulajdonjogot bekebeleztetni. A községi jegyző ekkor, 1929 október 25-én (tehát kelet után egy évre) mutatta be a szerződést illetékszabás végett a mezőcsáti kir. adóhivatalnál Vsk 1238/1929. t. sz. a., a minnek persze „illetékbírságolás a következőképpen.”

A közjegyzőség mellett szóló nagyértékű történeti dokumentum-ot küldött be hozzánk *Östör Lajos dr.* soproni kir. közjegyző. *Zergényi Arthur* úr a Nemzeti Bank soproni fiókjának ny. igazgatója közlés végett átengedte ugyanis Pósfai Károly curiai bírónak sógorához: Zergényi Gyulához, a soproni kereskedelmi és iparkamara akkori elnökéhez a közjegyzőség érdekében írott, 1870. június 30-án kelt levelét, mely válasz utóbbinak a levél írójához intézett azon értesítésére, hogy indítványt készül tenni a soproni kereskedelmi kamarának a közjegyzői intézmény behozatala érdekében.

A levelet, mely ékes bizonyítéka, hogyan gondolkozott akkor az egyszerű kereskedő ember és a tudós bíró intézményünkről, közérdekű részeiben szószerint itt közöljük:

Kedves Gyulám !...

Ez alkalommal egyúttal emlékezetedbe hozom a legközelebbi találkozásunk alkalmával tartott beszélgetésünk tárgyát, azt t. i. mikép Te, hazafiúi kötelességérzetből és a közügy iránti érdekeltségből, a soproni kereskedelmi kamaránál indítványt tennél; hogy az a közjegyzőségnek, mint a jogviszonyok tisztázására, a perek kevesbedésére s a peres eljárás gyorsítására, ez által pedig a hitel emelésére és szilárdítására üdvös befolyást gyakorló jogiintézménynek, mielőbbi életbeléptetése végett, az igazságügyi miniszterhez és országgyűléshez kérvényt intézzen, a többi kereskedelmi és iparkamarákat pedig ezen kérvény pártolására hívja fel.

Mint hogy pedig a jogszolgáltatási terén előhaladottabb nemzeteknél, mt. például: a franciáknál, belgáknál, hollandusoknál, németeknél, olaszoknál, az azoknál érvényben lévő közjegyzőségnek a jogszolgáltatási téren való közreműködése folytán, a perek koránt sincsenek oly nagy számmal, mint nálunk, amennyiben pedig perek azoknál keletkeznek, azok sokkal

gyorsabban és kielégítőbben intéztetnek el, mint az nálunk történhetik, — de ezen rendezettebb jogi állapotuk eredményezte nagyrészen a nálunk fennforgó kedvező hitelviszonyokat, — nem hihetem: hogy a soproni kereskedelmi kamara tagjai, kiknek mint kereskedőnek a hitel szilárdítása legközvetlenebbül érdekükben fekszik, a közjegyzőség mielőbbi életbeléptetése iránti indítványt fel ne karolnák.

Azért édes Gyulám, tedd meg a közjó iránti szeretetből az indítványt! — és emeld ki azt: hogy csak az elegendő széles hatáskörrel felruházandó közjegyzőségnek a jogszolgáltatási téren való közreműködése mellett, midőn t. i. a közjegyző előtt felvett okirat — bírói ítélet közbejötté nélkül — a kötelezettség teljesítése kieszközlése végett, végrehajtó jogerővel bír, — továbbá midőn a perenkivüli összes eljárási teendők a közjegyzőkre bízottak, — lehet azt várni, hogy a perek illetőleg a bíróságok teendői kevesbedjenek és így a bíróságok képesekké váljanak teendőiket gyorsan és alaposan elintézni, — mindaddig azonban, míg a hosszadalmas perlekedéseknek eleje nem vétetik, a hitel szilárdulását várni nem lehet. Hozd fel a közjegyzőségnek mielőbbi — de legalább a bíróságok új szervezésével együttesen leendő behozatalának szükséges volta indokolásául azt is: hogy a közjegyző teendői közé fog tartozni mindenemű hitelesítéseket (pld. másolatok-, könyvkivonatok-, aláírások hitelesítését) megintéseket és felhívásokat, melyeket eddig a bíróságok által eszközöltetni igen sok fáradságba és gyakran veszéllyel járó idővesztésbe került, a felek felhívására megfelelő gyorsasággal teljesíteni.

Az indítványt a következőképpen lehetne formulálni:

„Tekintve azt, hogy az oly jogkörrel felruházandó közjegyzőség mellett, melyre azon jogosítvány ruháztatik, mikép a közjegyző által törvényszerűleg hiteles alakban felveendő közokiratoknak — bírói ítélet közbejötté nélkül — a kötelezettség teljesítése kieszközlésére végrehajtó jogerő tulajdoníttatik, — valamint amelyre az összes perenkivüli bírósági eljárási teendőknek kizárólagos ellátása bízottik — a szerződő felek ösztönözve lennének, okirataiknak végrehajtó jogerővel történendő felruházása végett, okirataikat hiteles alakban a közjegyző által felvétetni és ennek folytán a keletkező jogviszonyokból rendszerint peres kérdések nem támadhatnának, vagy ha támadnának is, azok könnyen és gyorsan elintéztethetnének, tehát, a

perek nemcsak kevesbednének, hanem gyorsabban és alaposabban elintéztethetnének, a bíróságok pedig, a peren kívüli eljárás teendők ellátása alól törtéendő felmentésük folytán, kizárólag valódi bíraskodási teendőknek szentelhetnék magokat és így azoknak gyors és alapos elintézésére képesekké válhatnak;

„Tekintve továbbá azt, hogy ahhoz, mikép a hitel minél szélesebb körben elterjedjen és megszilárduljon, egy oly jogintézménynek, mint a közjegyzőségnek közreműködése nélkülözhetetlenül megkivántatik, miután annak üdvös hatása oda irányul, hogy a perek megkevesbedjenek és egyszerűsítsenek, a bíróságok túlterhelésének pedig eleje vétetik; — indítványoztatik:

„Hogy a kereskedelmi kamara, mind a magas igazságügyminiszteriumhoz, mind az országgyűléshez kérvénnyel járuljon a végre: mikép a közjegyzőség oly jogkörrel, miszerint a közjegyző előtt felveendő közokiratoknak végrehajtó jogi ereje legyen és hogy a közjegyző a bíróságtól függetlenül a perenkívüli összes eljárási teendők ellátásával megbízassék, mielőbb és pedig legalább az első bíróságok új szervezésekor életbe léptetessék; — továbbá mikép a kereskedelmi kamara az összes hazai kereskedelmi kamarákat az indítvány pártolása és támogatása végett megkeresse.“

Amennyiben az indítványt német nyelven is elő akarnád terjeszteni és német nyelven netalán egész szabatossággal kifejezni nem tudnád, — szólítsd fel Schreiner ügyvéd urat az indítványnak német nyelven való formulázására, miután avval legközelebbi találkozásunk alkalmával ez érdemben értekeztem és az késznek mutatkozott a közjegyzőségnek behozatala végett közreműködni.

Midőn az indítványt újólág figyelmedbe ajánlom, még azt jegyzem meg: mikép az igazságügyminiszter maga is óhajtja a közjegyzőség behozatalát, de hogy ezt megtehesse, a közvélemény támogatására van szüksége, továbbá mikép a korszerű indítvány tétele és annak elfogadása kieszközlése által a közügynek igen fontos szolgálatot fogsz tenni.

Hazafiúi üdvözléssel maradván

Pest, jún. 30-án, 1870.

szerető sógorod
Pósfai Károly s. k.

A hivatalfőnökök, mint aláírást hitelesítők. A 4700/1930. M. E. számú rendelet szabályozván a közzolgálati alkalmazottak részére lakásépítési célokra folyósítandó kölcsönökkel kapcsolatosan a lakáspénzek engedményezése tárgyában követendő eljárást, az e célból megállapított szövegű jegyzőkönyvön a kölcsöntkérő közzolgálati alkalmazottnak aláírását az illetékes hivatali főnökével hitelesítetteti rendeli. A községi előjáróságok után tehát most már a hivatali főnökök részére is közjegyzői hatáskört sajátítanak ki. Ha szocialis szempontból helyes is talán ez az intézkedés, elvi szempontból s az állandó praecedensekre való tekintettel a közjegyzői hatáskör ilyenén megnyirbálása ellen tiltakoznunk kell. A végén már aláírások hitelesítése kérdésében a közjegyzővel mindenki konkurrálni fog s a közjegyzők ezirányú tevékenysége csak kisegítő jellegűvé degradálódik.

A gyámhatósági ügykezelés lassúsága ellen a jogkereső közönség érdekében immár szót kell emelnünk. Az örökösödési ügyek gyors elintézését célzó 1927. évi IV. törvénycikk előrelátott súlyos kerékkötője ugyanis a gyakorlatban a hagyatéki ügyek gyámhatósági ellátása. A közjegyzők gyors ügyellátásával szemben, ha valamely ügy gyámhatósági elbírálásra kerül, — nem tekintve egyes tiszteletreméltó, nagyon sporadikus kivételeket — számítani lehet arra, hogy ez az ügy elintézésének, illetve befejezésének legalább is 2—3 hónapi elodázását jelenti, ami a törvény által kontemplált gyorsasági előnyöket teljesen illuzóriussá teszi. Még egyes közben-szóltó intézkedések — p. o. ügygondnokrendelés — nem egyszer hónapokat vesznek igénybe.

A megjegyzéseink különösen Budapest székesfőváros árvaszékére vonatkoznak, ahol, ha valamely ügy a sablonostól csak kissé eltérő, illetve ha az árvaszéki tárgyalás is igényel, 4—5 hónapon belül alig kerül az a közjegyzőhöz vissza, sőt vannak e gyámhatóságnál sokkal hosszabb ideje elintézetlen hagyatéki ügyek is.

Megengedjük, hogy a jelenségnek talán az „egyszerűsítő“ ügykezelési szabályzatban gyökerező okai vannak, ezen az állapoton azonban a törvény mondott célja érdekében segíteni kell.

A végrendelet illetékének sokat vitatott kérdésében alább közöljük az *Illetékügyi közlöny* V. évf. 8. számában megjelent következő közleményt:

Kérdés: Egy konkrét esetből kifolyólag a tekintetes Szerkesztőség nagybecsű szakvéleményét kérném ki arra vonatkozólag, hogy a végrendelet bélyegilletékét, akkor kell-e az okiratra ragasztani, mikor az létrejött, avagy akkor, mikor az foganatba megy?

Az eset a következő. Közjegyzői körökben általános nézet, hogy a végrendeletekre csak azok foganatba vételekor rovandó le a bélyegilleték, mert az 1920. évi 34. tc. 136. §-a s ezzel kapcsolatban 4. §-a csak a bélyegilleték mértékére és leróvás módjára, de nem vonatkozik a leróvás idejére. És e tekintetben az illetékdíj. 78. tétel 1. pontja érvényben maradt.

A múlt év folyamán az irodámban tartott bélyegvizsgálat alkalmával a hivatalos kiküldött szintén erre az álláspontra helyezkedett és nem kifogásolta, hogy a végrendeletekre, illetve a végrendelet letétbehelyezési jegyzőkönyvre bélyeget nem ragasztom. Az ez évi vizsgálat alkalmával azonban, a bélyegvizsgálatra kiküldött kifogás tárgyává tette, hogy ezen végrendeleti bélyegeket nem ragasztottam fel és 99320/VI.—1930. szám alatt felhívást kaptam erre a Budapestvidéki m. kir. Pénzügyigazgatóságtól, hogy a hiányzó bélyegekről jegyzéket adjak be a pestvidéki kir. adóhivatalhoz. A bélyegilleték kiszabása rendkívül sérelmes volna rám, mert én azt a felektől nem hajtottam be és különösen sérelmes volna, ha azt bírsággal együtt rónák ki. De kellemetlen volna az is, ha azt nem rajtam hanem ügyfeleimen hajtanák be, mert én azzal bocsájtottam el őket, hogy a végrendeletre semmi további kiadásuk nem lesz.

Válasz: A vita eldöntése azon a kérdésem fordul meg, hogy vajon az ill. díj. 78. tétel 1. pontjának 2. bekezdését hatályon kívül helyezte-e az 1920: XXXIV. tc. 136. §-ára hivatkozással ugyanezen törvény 4. §-ának 2. bekezdése? Véleményünk szerint nem. Indokoljuk e véleményünket először is azzal, hogy a 136. § 1. bekezdése csupán a vagyónátruházási illetékekre vonatkozó törvényeket, törvényes szabályokat és rendeleteket helyezte hatályon kívül. A végrendelet után járó illeték pedig: okirati illeték. A 4. § utolsó bekezdése ugyan a leróvási módról szól és e részben csupán a régi általános szabályt (ill. szab. 20. §-a) erősíti meg; a végrendeletekre vonatkozó különös és eltérő az alábbiakban ismertetendő szabályozást azonban a fentiekre tekintettel nem helyezhette hatályon kívül. Nyilvánvaló mindebből, hogy a végrendelet után, annak kiállításakor a bélyegjegy felragasztása útján az illetéket leróni nem kell, sőt a 78. tétel 1. pontja 2. bekezdésének ama szövegezése, mely szerint „a végrendeletektől járó bélyegilleték csak akkor fizettetik, ha ezek alapján vagyónátruházás történik“, egyenesen arra mutat, hogy a végrendelet után az illeték nem is annak kihirdetésekor, hanem csupán akkor és az esetben válik esedékessé, amikor és amennyiben a *végrendelet alapján* a vagyónátruházás már megtörtént, vagyis a hagyatékátadó végzés, illetve örökösödési (hagyományi) bizonyítvány jogerőre emelkedésekor, vagy akkor, amikor a birói út közbenjötte nélkül történt örökösödésről az örökösök a leltárt az illeték kiszabása céljából a pénzügyi hatóságnak bemutatják.

A zavart kétségtelenül az okozza, hogy az okirati illeték az ill. szab. 20. §-a szerint bélyegjegyek oly módon való felragasztása útján rovandó le, hogy a bélyegjegy alsó szines részén keresztülirassék. Ebből a szabályból következik tehát az, hogy a végrendeleti illeték is már annak kiállításakor volna lerovandó. Bizonyos azonban az, hogy a 68. tétel 1. pontja e szabály alól kivételt állapít meg oly értelemben is, hogy az illeték a jelen esetben készpénzben kiróvás útján fizetendő.

Szükségesnek tartjuk itt megjegyezni, hogy ezzel a hosszas megvitatás

után nem is egyhangulag kialakult véleménnyel szemben erősen vitatható, hogy az 1920: XXXIV. t. c. 4. §-ának a leróvás módjáról intézkedő utolsó bekezdése vonatkozik a 2. bekezdésben külön is kiemelt végrendeletekre is.

Ami a végrendelet letétbehelyezési jegyzőkönyveket illeti, az kétségtelen, hogy ezek után az ill. díj. 65. tétel c. 2. pontja szerint (1.60) illeték jár.

A közjegyzői dijszabás dr. Kepes-féle kiadásában a 48-ik oldalon a XXXII. táblázat után, a szerző a következők pótlását kéri a Közlöny előző számának 287-ik oldalán sajtóhiba folytán tévesen közöltek helyett: *Jegyzet.* Ha a kir. közjegyző a bíróság nevében jár el, az általa felvett kjvek és hozzá intézett beadványok illetéke, mint bírósági jegyzőkönyvek, illetve beadványok illetéke, törvénykezési bélyegeken rovandó le ivenként és értékhez képest (L. XXXII. Tábl. 3. p. III. díj 13. t. 1922. évi 94.422. Pmr. 1914. évi 43. t.-c. 1. §. 2. p. Lásd még Betűsoros illetéki útmutató Jegyzőkönyvek tvkezési eljárásban cím alatt.) Ha pedig ezen jegyzőkönyvek jogügyletet tartalmaznak, úgy a jegyzőkönyvi (törvénykezési), mint az okirati (jogügyleti) illeték is lerovandó. (L. Betűsoros illetékügyi útmutató. Ingóvagyon átruházás. Vagyónátruházási okiratok) és pediglen a jkvi illeték *törvénykezési bélyegeken, a jogügyleti illeték* okirati bélyegeken. (III. díj 7. és 52. t. — 1922. évi 94.422. Pmr.). Ha az árverés sikertelen, úgy csak jegyzőkönyvi illeték törvénykezési bélyegben rovandó le. (III. Közl. 1930. évi szept. szám 11. old.)

Kihirdetett törvények.

Az 1930. XXXIV. t.-c. a törvénykezés egyszerűsítéséről.

Rendeletek.

56.415/1930. B. M. sz. Bogyiszló nagyközség törvénykezési átcsatolása (B. K. 220.)

222.541/1930. B. M. sz. Bajaszentistván községnek Baja város területéhez való átcsatolása (B. K. 222.)

JUDICATURA.

45. Örökösödés főpapi hagyatékban. Az 1894: XVI. tc. 127. §-a által hatályukban fenntartott jogszabályok szerint, amelyekkel a 67. T. 107/15. 1904. I. M. sz. rendelet rendelkezései anyagi jogi vonatkozásaikban megegyeznek, az 1000 koronát meghaladó szegényharmad elsősorban jótékonyalapok támogatására van rendelve s a szegényharmad felosztásánál az örökhagyó szegény rokonai kérelmükre tekintetbe veendőek ugyan, de az, hogy részesítésük milyen legyen, nincs meghatározva. Ez azt jelenti, hogy úgy az, hogy a szegényharmad felosztásánál a kérelmező szegény rokonok közül kik vétessenek figyelembe, valamint az is, hogy a figyelembe vett rokonok a szegényharmadból milyen arányban részesítenek, a felosztásra hivatott egyházmegyei és kormányhatóságok szabad belátásától függ. Ebből pedig szükségképpen következik, hogy ha ezek a hatóságok a jelentkező rokonok közül egyeseket a felosztásnál belátásukhoz képest mellőznek, eljárásukat jogellenesnek tekinteni nem lehet. C. I. 2447/1930.

46. Különvagyon megtérítése. A közszerzeményt terhelő különvagyon megtérítési kötelezettségének elvételéről folyik a kir. Kúriának az a rendelkezése, amely szerint a felperes tulajdonjogának a bekebelezését a javára közszerzemény címén megítélt ingatlanokra csak az alperes különvagyon követelésének egyidejűleg jelzálogi biztosítása ellenében jogosult kérni. C. III. 5866—1929. V. 7.

47. Holtányilvánítás időpontjának megtámadása. A háborúban eltűntek holtnak nyilvánításáról szóló 28.000/1919. I. M. számú rendelet 4. §-a a Pp. 746. §-ával megegyezően megengedi annak a bizonyítását, hogy az eltűnt előbb vagy később halt meg. Ennek a bizonyításnak helye lehet nemcsak a rendelet 17. §-ában szabályozott eljárásban, hanem valamely perben is. C. I. 2492/1928.

48. Nőtartásra érdemtelenség. A véltlen nőt a házasság felbontása után a külön eltartás mindaddig megilleti, míg a női szeméremérzetet és tisztességet súlyosan sértő magaviseletet nem tanusít.

Alperesnek a felperes követelési joga ellen érdemtelenség címén felhozott az a tényállítása azonban, hogy felperes az alperest úton-útfélen valótlán kijelentésekkel meghurcolja, az a hiresz-

elése, hogy az alperestől egy fillér nélkül távozott, holott nagy értékeket vitt magával, hogy tartásdíját az alperestől végrehajtás kérése nélkül soha meg nem kapja és azt hangoztatta, hogy az alperes oly büntetendő cselekményt követett el, amelynél fogva százasosi rangját nem tarthatta volna meg, ha a felperes a büntető feljelentéstől könyörületből el nem áll, — az érdemtelenség imént kiemelt fogalmát nem meríti ki. C. III. 7170/1929.

49. Közszerzemény feletti rendelkezés. Jogközösséget és pedig törvényből folyó tulajdonközösséget alkot kétségen kívül a közszerzemény is, — ez a közösség azonban nem a tulajdonjogra, hanem magára a közszerzeményi vagyona vonatkozik, amelynek reá eső fele részét és a közösség megosztását a házassági viszony tartama alatt a felek egyike sem követelheti, mert a megosztás a közszerzeménynek előzetes megállapítását tételezi fel, ennek pedig a házasság tartama alatt helye nincs, — nyilván anyagi jogot sértett, ennél fogva a fellebbezési bíróságnak az a jogi döntése, amelynél fogva a házassági együttélés alatt szerzett és még el nem idegenített közös ingatlanrész felére a felperest tulajdonjogának a bekebelezésére feljogosította és az elidegenített ingatlanjuttalék vételárának felét az alperesekkel szemben részére a házasság fennállása dacára a biztosítás korlátain túl feltétlenül megítélte. (C. III. 4241/1929.)

50. Különvagyon valorizált pótlása. Az örökhagyó az atyjáról reá hárult ingatlant 1909. november hó 30-án 5600 K-ért eladta.

Ezt az ági értéket a kir. Kúria az eset körülményeire való tekintettel 2400 P-re értékeli át s ez a szerzeményi vagyomból pótlendő. C. I. 3692/1928.

51. Özvegyi jog korlátozása. Az özvegyi jog korlátozásának mértékét úgy kell meghatározni, mint ha a korlátozást erre nézve fennálló joga alapján a felperes örökös társa is kérné. C. I. 45/1929.

52. Végrendelet megtámadásának tilalma. Az örökhagyó az egyik leányának készpénzben kiadandó örökrészéről akként végrendelezett, hogy erre csak abban az esetben terjedjen ki özvegyének haszonélvezeti joga, ha leánya „ezt a végrendeletet bármely okból megtámadná, vagy jelen végrendelezés tárgyát képező vagyona oly igényt emelne“, melyet az örökhagyó a végrendeletben el nem ismert. Ez az örökös megtámadja a végrendeletet azon a címen, hogy az örökhagyó elmebeteg volt s jogosulatlan befolyás alatt állott és alaptalan pert indít az örökösök ellen, mert

azok az ő részének kiszámítása kérdésében másként értelmezték a végrendeletet, mint ő. Vitás, hogy ennek folytán kiterjed-e az özvegyi jog az örökrészére is. A Kúria nemlegesén dönti el a kérdést, mert;

az a körülmény, hogy a felperes a végrendeletet az örökhatályú kellő értelmi és szabad akaratelhatározási képességének hiánya okából érvénytelennek kérte nyilvánítani és hogy a végrendelet értelmét vitatva, több irányban alaptalannak bizonyult igényeket támasztott: nem vonja maga után a végrendeletben foglalt hátrányos rendelkezés alkalmazását C. I. 766/1930.

53. Telekkönyvi előjegyzés tartásdíj részletekre. Az állandó birói gyakorlat szerint a tkvi rendt. 92. §-ában szabályozott előjegyzés úgy alapjára, mint céljára nézve azzal a jelzálogjogi előjegyzéssel azonos, amelyet a tkvi hatóság az 1912:54. tc. 50—52. §§. értelmében biztosítási végrehajtást rendelő perbíróóság megkeresésére teljesít. (442. sz. E. H.)

Ebből következik, hogy amint a biztosítási végrehajtásnak, úgy a tkvi rendt. 92. §. szerinti előjegyzésnek is csak már lejárt követelés erejéig van helye. Az előjegyzés alapjául bemutatott, birói ítéletben foglalt marasztalás tehát a kérelem beadását követő időben, 1928. április 10. napja után lejárt követelés jelzálogjogi biztosításának törvényes alapjául nem szolgálhat akkor sem, ha a per során lejárt részletekre az előzetes végrehajthatóság kimondatott, mert az egyes tartásdíjrészletek csak minden hónap 20. napján válnak esedékessé és végrehajtás útján behajthatókká.

Az irányadó, nem vitás tényállás mellett ennél fogva megfelel az alkalmazandó jogszabálynak az a megállapítás, hogy a telekkönyvi hatóság a most említett részletek tekintetében a jelzálogjog előjegyzését helytelenül rendelte el,

következően az a döntés, amely szerint a kereseti kérelemnek ebben a részében helyt adott, az ítéletben felhívott okokból jogszabályt nem sért.

Az alapul szolgáló ítélet szerint 1928. évi január hó. 20. napjától a kérelem beadásáig, 1928. évi április hó 10. napjáig terjedő időre alperest illető tartásdíj részletek azonban kétségtelenül már lejártak s annak folytán, hogy az ítélet a per során esedékes részletek tekintetében az előzetes végrehajthatóságot kimondotta, a tkvi rendt. 84. §. c.) pontja értelmében és az 1912: LIV. tc. 31. §. 4. pontjában, illetőleg az 1881: LX. tc. 8. §-ában foglalt rendelkezések figyelembevételével a szóbanforgó követelés erejéig a jelzálogjog bekebelezésének is helye lett volna.

Amennyiben tehát a telekkönyvi hatóság a telekkönyvi rendt. 128., 129. §§-aiban foglalt rendelkezésekhez képest a csupán előjegyzésre irányuló kérelemnek a most említett követelés erejéig helyt adott, a bejegyzés eredetileg érvénytelennek nem tekinthető, — következően a kereseti kérelem ebben a részében alaptalan s az az ismertetett jogszabály sérelme nélkül teljesíthető nem lett volna. Budapesti Tábla, XII. 13.212/1929.

54. Lényeges váltókellék hiánya. Az olyan váltónak nevezett okirat, amelynél a lejárat a keletnél korábbi időpontra esik, lényeges váltókellékek tekintetében ellentmondást tartalmaz, tehát mint váltókellék hiányos.

Az ilyen okiratról a V. T. 6 §-a értelmében váltókötelezettség nem származik, és az ilyen okiratra vezetett nyilatkozatok váltójogi hatállyal nem bírnak.

Az anyagi jog megsértése nélkül mondotta ki tehát a fellebbezési bíróság, hogy a kereseti váltó lényeges kellék hiányában szenved, és abból váltói úton érvényesíthető kötelezettség nem származik.

Minthogy pedig az a körülmény, hogy valamely váltó el van-e látva minden lényeges kelléssel, objective, vagyis egyedül magából a váltóból állapítandó meg, és így lényeges kellékhiány esetében kitöltő subjectivitása, vagyis az, hogy a váltó kitöltésénél tévedés történt, nem vizsgálható, minélfogva megfelel az anyagi váltójognak az a fellebbezési bírósági döntés is, hogy ezt az utóbbi körülményt nem tette vizsgálat tárgyává s illetve, hogy ebben az irányban tényállást sem állapított meg. Budapesti Tábla, I. 1819/1930.

55. Németországi ingatlan eladásánál irányadó jogszabályok. Felperes a magánokiratba foglalt előzetes megállapodással az alperestől megvett berlini ingatlant az eladó alperes átírási engedélyének bevétele nélkül harmadik személy részére továbbadta. Minthogy az alperes az átírási nyilatkozatot nem tudta szolgáltatni, felperes az így meghiusult továbbeladástól várt elmaradt hasznának megtérítését követeli. A Kúria a következő indoklással utasítja el a keresetet:

A német polgári törvénykönyv 873. §-a szerint, mely az ingatlan fekvésének helye folytán az adott esetben irányadó, az ingatlan elidegenítése csak az ott megjelölt közokiratok formájában, avagy az ott előírt a telekkönyvi hatóság előtti együttes eljárás eredményében jön érvényesen létre.

Ezek ismeretében a fenti német törvényhelynek megfelelő átruházási nyilatkozat előtt felperes csak a saját veszélyére adhatta

tovább a kérdéses berlini ingatlant, minélfogva a továbbeladásból származó árkülönbözeti kára nem alperesnek a B) alattiban foglalt felhatalmazás nélkül történt ügyletkötésével, hanem az érvényes átruházási nyilatkozat nélküli gondatlanul eszközölt továbbeladás tényével áll okozati összefüggésben, amiért az alperes felelőssé nem tehető. (K. V. 3698/1928.)

56. Megbízott kötelességei és felelőssége. Felperesek azzal bízták meg a községi jegyzőt, hogy készítsen részükre ingatlan-adásvételi szerződést s megelőzően tekintse meg a telekkönyvet. E megbízás alapján kártérítési keresettel támadják meg a községi jegyző örököseit azért, mert a jegyző nem tekintette meg a telekkönyvet s ezzel közreműködött abban, hogy ők bekebelezett terhek fennállása dacára kifizették az ingatlanok teljes vételárát. Alperesek azzal védekeznek, hogy a megbízás csak az ingatlan adásvételi szerződés elkészítésére vonatkozott, ami nem vonja maga után azt a kötelezettséget, hogy a megbízott a telekkönyvet is megtekintse. A Tábla nem állapított meg tényállást a megbízás terjedelme tekintetében, amiért a Kúria a következő indokolással oldja fel az ítéletet:

A megbízás elvállalása következtében a megbízott az iránt vállalt kötelezettséget, hogy a reá bízott ügyet a megbízó akaratához képest és érdekének megfelelően ellátja.

A megbízott kötelezettségének e tartalmához képest abban a kérdésben, hogy a megbízottat a megbízási viszonyból kifolyóan terheli-e a megbízó irányában kártérítési kötelezettség, az vizsgálendő, hogy mire irányult a megbízás megadásakor a megbízó akarata és hogy a megbízott a megbízást ez akarathoz képest s a megbízó érdekének megfelelően látta-e el.

A felek közötti ellentétre figyelemmel annak a kérdésnek az elbírálásánál, hogy a megbízási viszonyból kifolyóan terheli-e az alperesek jogelődjét kártérítési kötelezettség, tüzetes vizsgálat és megállapítás tárgyává volt teendő a felperesek által adott megbízás terjedelme.

Ha ugyanis az alperesek védekezése a való, úgy tekintettel arra is, hogy a vevőként szereplő felpereseknek is módjukban állott a telekkönyvet betekinteni és meggyőződést szerezni arra, hogy az általuk megvenni szándékolt ingatlan tehermentes-e, az alperesek jogelődjét nem terhelte az a köteletség, hogy ő az

ingatlan tehermentességéről az adásvételi szerződés elkészítése s a vételár kifizetése előtt meggyőződést szerezzen, főleg akkor, ha ő az ingatlanra bekebelezett jelzálogos teherről nem tudott. Következésképpen az alperesek jogelődje s a jogutódaiként jelentkező alperesek nem tehetők felelőssé a felpereseket annak következtében ért kárért, hogy felperesek a teher fennállása dacára is a teljes vételárát az eladónak kifizették.

A fellebbezési bíróság azonban annak ellenére, hogy a Pp. 224. §-a kötelességévé teszi a bíróságnak, hogy az ügyet kimerítő tárgyalásban részesítse, e kérdést tüzetes vizsgálat tárgyává nem tette. A megbízás vitás terjedelme kérdésében tényállást meg nem állapított. (K. V. 2981/1929.)

57. Elévülés házastársnak adott szülői ajándék visszakövetelésénél. A magánjog szerint, magánszemélyek között, az elévülés általános határideje 32 év.

Ujabb törvényeinkben ugyan rövidebb elévülési időhatárokat is találunk, de ezek mint jogvesztő hatályú kivételes rendelkezések, csak a törvényben tüzetesen meghatározott igényekre vonatkoznak s más jellegű, a magánjog általános szabályai alá tartozó követelésekre, hasonszerűség alapján ki nem terjednek.

Az 1894. évi XXXIV. tc. 89. §-a is, az elévülés tekintetében, ily kivételes jogszabályt foglal magában, s az ott megszabott egyéves elévülési határidőt, a törvény kifejezetten csupán a vétlen házastárs ajándékviszakovetelési keresetére nézve ruhazza fel jogmegszüntető hatállyal.

Azonban ezt a rövid elévülési határidőt a törvénykezési joggyakorlat nem terjesztette ki, a nem házastársak ajándékviszavonó kereseteire.

Nem terjesztette ki ezt az elévülési időt, a vétlen házastárs szülői által adott ajándék visszavonása iránt indított keresetre, a fellebbezési bíróság által felhívott 487. sorsz. elvi jelentőségű határozat sem,

amely indokolása szerint, nem a vétlen házastársat a hivatkozott H. T. 89. §-a értelmében megillető visszakovetelési jognak a vétlen házastárs szülőire való kiterjesztését rendeli el, hanem csupán azt az álláspontot foglalja el, hogy hálátlanság az ajándékozó szülőkkel szemben az, ha az ajándékozónak gyermekével fennálló házassági életközösséget, a megajándékozott elegendő ok

nélkül megbontja, házastársát elhagyja és ezzel a házasság felbontására alapot nyújt; — s ez a hálátlanság — figyelemmel arra, hogy a H. T. 89. §-a ily okból az ajándékviszavonási jogot a vétlen házastársnak megadja — elegendő okul szolgálhat a házasság miatt tett ajándéknak visszavonására.

Vagyis ez az elvi jelentőségű határozat lényegileg csupán azt tartalmazza, hogy a szülőkkel szemben, a házasság okából adott ajándék visszavonására alkalmas (hálátlanságot megállapító) okul elfogadja, a magajándékozott házastársnak, a gyermekükkel szemben tanúsított, a házasság felbontására alapot nyújtó vétességét is.

Ez az álláspont pedig nem a H. T. 89. §-a rendelkezéseinek a házastárs szülőire való kiterjesztését, hanem pusztán az általános magánjog keretébe tartozó ajándék visszavonására alapul szolgálható érdemtelenségi okoknak a megállapítását jelenti.

Ezekből következik, hogy felpereseknek erre az alapra fektetett, így az általános magánjog keretébe tartozó visszakövetelési keresetével szemben felvetett elévülési kifogás elbírálásánál nem a házassági törvény által előírt, hanem az általános magánjog által megszabott 32 éves elévülési határidő veendő tekintetbe. (K. V. 7312/1928.)

58. Közszerzemény — különvagyon. A felebbezési bíróság helyesen hivatkozott a bírói gyakorlatban irányadó arra a jogszabályra, amely szerint a házasság tartalma alatt visszterhes ügylettel szerzett ingatlan még abban az esetben is közszerzeménynek minősül, ha a tulajdonjog egyedül az egyik házastárs javára kebleztetett be és szerzésére a házastársak valamelyikének különvagyonra fordított, amely esetben utóbbinak csak ahhoz van meg a joga, hogy a befektetett különvagyon értékének a közszerzeményből való megtérítését követelje.

Alaptalan ezek szerint az alperes jogutódainak az a panasza, hogy a felebbezési bíróság a kereseti ingatlan közszerzeményi minőségét jogszabálysértéssel állapította meg. (K. III. 6173/1929.)

59. Ági vagyon megtérítése. Nem szolgálhat az ági örökös öröklési igényének kielégítésére olyan szerzeményi vagyon, amelyet az örökhagyó magától a szerzeményi örököstől eredő ajándékozás útján szerzett, mert ez végeredményben egyjelentőségű volna azzal, hogy az ági öröklési igényt a szerzeményi örökös saját vagyonából elégíti ki (K. I. 841—1930.)

60. Hagyomány értékelése. Minthogy az örökhagyó a hagyományt az érték meghatározására utaló minden rendelkezés nélkül rendelte, azt kell megállapítani, hogy a hagyomány értékelésénél a pénznek a végrendelezkor volt értéke irányadó.

Ezt kell megállapítani annál is inkább, mert a perben más elfogadható adat sincs arra, hogy az örökhagyó a hagyományrendelésnél más értékre, nevezetesen a pénznek háború előtti értékére (aranykorona érték) volt tekintettel (K. I. 1055—1928.)

61. Örökösödési szerződést sértő átruházás megtámadása. A közös és kölcsönös végrendelet a visszavonhatatlanság kikötése folytán az örökösödési szerződés jellegét öltötte fel.

Az örökösödési szerződés joghatályánál fogva a kedvezményezett az örökösödési szerződésnek ingyenes ügyletével való kiadását nem köteles túrní, azonban ez a megtámadási jog csak az örökség megnyiltakor válik érvényesíthetővé.

Eme jogszabálynál fogva a felperes az örökösödési joga szempontjából ma még nem jogosult azt az adásvételi szerződést, amely szerint férje a villának saját nevében volt felerészét adásvételi szerződéssel átruházta, megtámadási keresettel érvényteleníteni.

A felperes ezidőszerinti kereshetőségi jogának hiányaiban az ügy elbírálásánál teljesen közömbös, hogy ez az adásvételi szerződés — minthogy a megállapított tényállás szerint a vevő ellenértéket nem adott, színleges szerződés; közömbös az is, hogy a megállapított tényállás szerint a vevő az alperessel való közelebbi viszonyánál fogva a házastársak vagyoni viszonyait ismerte és így a telekkönyvre való utalással jóhiszemű szerzőnek se tekinthető (K. III. 1907—1930).

Szerkesztői üzenetek.

— g. Romániával az 1924. évi április hó 16-án Bukarestben létrejött s az 1925. VI. törvénycikkbe foglalt Egyezmény 10. cikke szerint „a közjegyzők . . . által kiállított okiratokat hitelesíteni kell: a hitelesítést szabályszerűnek kell tekinteni, ha az okirat el van

látva azon állam valamely birói hatóságának aláírásával és hivatali pecsétjével, melyben az okiratot kiállító hatósági személy működik". (Orsz. Törvénytár 1925. évi 2. sz. publikálva a Monit. Off. 1925. évi ápr. 2-án megjelent 74. számában a román igazságügyminiszterium 1925. november 6-án kelt 88.509. sz. körrendeletével a román igazságügyi hatóságokat az Egyezmény betartására utasította.)

Úgy véljük, jó szolgálatot teszünk vele, ha összeállítjuk s alkalmilag majd lapunkban leközzöljük a külföldre — legalább is a velünk leggyakoribb összeköttetésben levő külföldi államokba szánt okiratok hitelesítésénél is figyelembe veendő jogforrásokat.

y—r—. A hagyatéki ingatlanok tkvi másolatáról vagy szemléjéről illetékkiszabási célra hiteles másolatot készítenünk nem kell.

Az 11.000/1928. I. M. sz. rendelet 50. §. 3. bek. szerint ugyanis a bíróság az átadó végzés hiteles kiadmányával együtt a pénzügyi hatóságokhoz ezeket teszi át: 1. a hagyatéki kimutatás másolatát; 2. az ingatlanok tkvi kivonatait s adóbizonyítványokat; 3. a végrendelet, osztálylevél illetőleg tárgyalási jegyzőkönyv teljes hiteles másolatát s 4. a hagyatéki leveleket igazoló iratokat.

Tehát: a tkvi kivonatokat, (szemléket) eredetiben s nem azok hiteles másolatait.

Hogy ez így van, igazolja az 50. §-ban felhívott 47. §, mely felsorolja azokat az okiratokat, melyekről hiteles másolat készítenendő s e felsorolásban a tkvi kivonat nem szerepel.

Sz. K. Tagdíjkérdésekben kérjük közvetlenül az Egyesület pénztárosához osgyáni Rónay Tibor dr. kir. közjegyzőhöz (Budapest, I., Krisztina-körút 30.) fordulni.

A szerkesztőség ugyanis — mint ezt már többször megírtuk — pénzkezeléssel nem foglalkozik.

A csekkszámra szám pedig lapunk élén van.

165. **Helyettesi állást keres 4 évi helyettesi és 7 évi ügyvédi gyakorlattal, nős, családost, református, hadviselt.** Cím a kiadóban.

166. **Közjegyzőhelyettesi állást keres azonnali belépésre havi 200 pengővel Dr. Deák István nyug. kir. járásbíró, kir. közjegyzőhelyettes.** Cím: Budapest II. Hunyady János-út 17. I. 6.

167. Erdélyi menekült ügyvéd 20 évi praxissal **helyettesi állást keres.** Cím: Tar Béla, Kecskemét. Batthyány-u. 22.

168. **Jelölti állást keres 4 évi közjegyzői irodai praxissal, evangélikus vallású, magyaron kívül kevésbé németül, románul és tótul beszélő jogi doktor, aki egy éven belül ügyvédi vizsgát tehet.** Cím a kiadóban.

169. **Elhelyezkedést keres egyéves gyakorlattal, olasz, francia és német nyelvtudással keresztény jelölt.** Dr. S. A. Budapest, VIII., József-utca 16—18. I. 4.

170. Fialat most végzett **jogász közjegyzői irodában alkalmazást keres** legszerényebb igényekkel. Cím: Bisztranzky József dr., VI., Aradi-utca 28.

171. **Nagy gyakorlattal, telekkönyvi-végrehajtói vizsgával, nyelvismerettel alkalmazást keres „Irodista“.** Jászberény. VIII., Balaton-utca 33.

172. **Az összes adminisztrációs teendőknél jártas, keresztény tisztviselő, önálló levelező, német nyelvtudással megfelelő irodai elhelyezkedést keres.** — Cím a kiadóban.

173. **Közjegyző leánya, okleveles gyors, gép és szépírás tanárnő 1½ évi közjegyzői irodai gyakorlattal budapesti irodában állást keres.** Cím a kiadóban.

174. **Jogszigorló szerény fizetési igényekkel közjegyzői irodában állást keres.** Római katolikus, gép- és gyorsíró tud. Cím: Szilágyi János, Budapest, VII. Almássy-tér 15. I. /1.

175. **Perfect közjegyzői segédnő 8 évi praxissal, hagyatéki telekkönyvi és tényleges birtoklási ügyekben önálló, közjegyzői iroda önálló vezetésére képes, perfect írógépű és könyvelő iroda-vezetői állást keres.** Cím: a kiadóban.

176. **Joghallgató, gyors- és gépiró, református, közjegyzői gyakorlata van, állást keres.** Cím a kiadóban.

177. **Özvegy úriasszony, szerény igényű, fogalmazásban jártas, megbízható munkaerő, közjegyzői irodában állást keres.** Cím: a kiadóban.

178. Irodájában másfél éve működő **gyors és gépirónőt, aki a közjegyzői irodai ügyvitelben teljesen bevezetett, a legmelegebben ajánlja budapesti közjegyzői irodába Dr. Lénárt Dezső, budapesti kir. közjegyző.** — Cím: Andreász Valentinné, Budapest, II., Batthyány-utca 53. I. 3.

179. **Urinő közjegyzői irodai alkalmaztatást keres.** Cím a kiadóhivatalban.